2024/1747

26.6.2024

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2024/1747 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Ιουνίου 2024

για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2019/942 και (ΕΕ) 2019/943 όσον αφορά τη βελτίωση του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 194 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής [1],

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών [2],

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία [3],

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Από τον Σεπτέμβριο του 2021 παρατηρούνται πολύ υψηλές τιμές και αστάθεια στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας. Όπως ανέφερε ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) στην τελική αξιολόγηση του σχεδιασμού της χονδρικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ που πραγματοποίησε τον Απρίλιο του 2022, το φαινόμενο αυτό οφείλεται κυρίως στην υψηλή τιμή του αερίου, το οποίο χρησιμοποιείται ως εισροή για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

(2) Η κλιμάκωση του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η οποία είναι συμβαλλόμενο μέρος της Συνθήκης για την ίδρυση της Ενεργειακής Κοινότητας [4], καθώς και οι συνακόλουθες διεθνείς κυρώσεις που επιβάλλονται από τον Φεβρουάριο του 2022, έχουν οδηγήσει σε κρίση στον τομέα του αερίου, έχουν διαταράξει τις παγκόσμιες αγορές ενέργειας, έχουν επιδεινώσει το πρόβλημα των υψηλών τιμών του αερίου και έχουν επιφέρει σημαντικές δευτερογενείς επιπτώσεις στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας. Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας έχει προκαλέσει επίσης αβεβαιότητα όσον αφορά τον εφοδιασμό με άλλα βασικά προϊόντα, όπως ο λιθάνθρακας και το αργό πετρέλαιο, τα οποία χρησιμοποιούνται σε εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής. Αυτή η αβεβαιότητα έχει ως αποτέλεσμα σημαντική πρόσθετη αύξηση στην αστάθεια των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας. Η μειωμένη διαθεσιμότητα αρκετών πυρηνικών αντιδραστήρων και η χαμηλή παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας έχουν εντείνει περαιτέρω την αύξηση των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας.

(3) Ως απάντηση στην κατάσταση αυτή, η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της της 13ης Οκτωβρίου 2021 με τίτλο «Αντιμετώπιση της αύξησης των τιμών της ενέργειας: μια εργαλειοθήκη για δράση και στήριξη», πρότεινε εργαλειοθήκη μέτρων που μπορούν να χρησιμοποιήσουν η Ένωση και τα κράτη μέλη της τόσο για την αντιμετώπιση των άμεσων επιπτώσεων των υψηλών τιμών ενέργειας στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων μέτρων εισοδηματικής στήριξης, φορολογικών ελαφρύνσεων και μέτρων εξοικονόμησης και αποθήκευσης ενέργειας, όσο και για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε μελλοντικούς κλυδωνισμούς των τιμών. Στην ανακοίνωσή της, της 8ης Μαρτίου 2022, με τίτλο «REPowerEU: Κοινή ευρωπαϊκή δράση για πιο προσιτή οικονομικά, εξασφαλισμένη και βιώσιμη ενέργεια», η Επιτροπή παρουσίασε σειρά πρόσθετων μέτρων για την ενίσχυση της εργαλειοθήκης και την αντιμετώπιση των αυξανόμενων τιμών ενέργειας. Στις 23 Μαρτίου 2022 η Επιτροπή θέσπισε επίσης προσωρινό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων ώστε να καταστεί δυνατή η χορήγηση ορισμένων επιδοτήσεων με σκοπό την άμβλυνση των επιπτώσεων των υψηλών τιμών ενέργειας.

(4) Η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της της 18ης Μαΐου 2022, παρουσίασε το «σχέδιο REPowerEU» αυτής, το οποίο εισήγαγε πρόσθετα μέτρα που επικεντρώνονται στην εξοικονόμηση ενέργειας, τη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού, τον στόχο της αυξημένης ενεργειακής απόδοσης και την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμης ενέργειας, με στόχο τη μείωση της εξάρτησης της Ένωσης από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα, πρότεινε δε την αύξηση του στόχου της Ένωσης για το 2030 όσον αφορά την ακαθάριστη τελική κατανάλωση ανανεώσιμης ενέργειας στο 45 %. Επιπλέον, στην ανακοίνωση της Επιτροπής, της 18ης Μαΐου 2022, με τίτλο «Βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις στην αγορά ενέργειας και μακροπρόθεσμες

[1] ΕΕ C 293 της 18.8.2023, σ. 112.
[2] ΕΕ C, C/2023/253, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/253/oj.
[3] Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 11ης Απριλίου 2024 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2024.
[4] ΕΕ L 198 της 22.7.2006, σ. 18.

βελτιώσεις στον σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας — σχέδιο δράσης», εκτός από πρόσθετα βραχυπρόθεσμα μέτρα για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας, προσδιορίστηκαν πιθανοί τομείς βελτίωσης του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ παράλληλα εξαγγέλθηκε η πρόθεση να αξιολογηθούν οι τομείς αυτοί με σκοπό την αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου.

(5) Για την επείγουσα αντιμετώπιση της κρίσης των τιμών της ενέργειας και των ανησυχιών για την ασφάλεια, αλλά και για την αντιμετώπιση των αυξήσεων των τιμών για τους πολίτες, η Ένωση εξέδωσε σειρά νομικών πράξεων, συμπεριλαμβανομένων του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1032 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([5]) με τον οποίο θεσπίστηκε ισχυρό καθεστώς αποθήκευσης αερίου, του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου ([6]), με τον οποίο θεσπίστηκαν αποτελεσματικά μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου ([7]), με τον οποίο θεσπίστηκαν καθεστώτα περιορισμού των τιμών για την αποφυγή συγκυριακών υπερκερδών τόσο στην αγορά αερίου όσο και στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, και του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2577 του Συμβουλίου ([8]), με τον οποίο θεσπίστηκαν μέτρα για την επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης για εγκαταστάσεις ανανεώσιμης ενέργειας.

(6) Μια αγορά ενέργειας η οποία είναι ενοποιημένη σε ικανοποιητικό βαθμό και η οποία ερείδεται στους κανονισμούς (ΕΕ) 2018/1999 ([9]), (ΕΕ) 2019/942 ([10]) και (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([11]) και στις οδηγίες (ΕΕ) 2018/2001 ([12]), (ΕΕ) 2018/2002 ([13]) και (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([14]), νομοθετικές πράξεις που συνήθως αναφέρονται από κοινού ως δέσμη μέτρων «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους» και εκδόθηκαν το 2018 και το 2019 («δέσμη μέτρων “Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους”»), επιτρέπει στην Ένωση να αποκομίζει τα οικονομικά οφέλη μιας ενιαίας αγοράς ενέργειας σε όλες τις συγκυρίες, διασφαλίζοντας παράλληλα ασφάλεια του εφοδιασμού και υποστηρίζοντας τη διαδικασία απανθρακοποίησης, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της Ένωσης για κλιματική ουδετερότητα. Η διασυνοριακή διασυνδεσιμότητα διασφαλίζει επίσης ασφαλέστερη, πιο αξιόπιστη και αποδοτική λειτουργία των συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και καλύτερη ανθεκτικότητα έναντι των πρόσκαιρων κλυδωνισμών των τιμών.

(7) Για την ενίσχυση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας και την επίτευξη των στόχων της κλιματικής και της ενεργειακής μετάβασης, απαιτείται σημαντική αναβάθμιση του ενωσιακού δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας ώστε να είναι σε θέση να υποστηρίξει τεράστιες αυξήσεις δυναμικότητας παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας, με μεταβαλλόμενες παραγόμενες ποσότητες ανάλογα με τον καιρό και διαφορετικά πρότυπα ροής ηλεκτρικής ενέργειας σε ολόκληρη την Ένωση, και να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στη νέα ζήτηση, όπως φέρ' ειπείν για τα ηλεκτρικά οχήματα και τις αντλίες θερμότητας. Οι επενδύσεις σε δίκτυα, εντός και εκτός συνόρων, έχουν ζωτική σημασία για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας του εφοδιασμού. Τέτοιες επενδύσεις είναι αναγκαίες σε ένα περιβάλλον όπου η ανανεώσιμη ενέργεια και η ζήτηση απέχουν μεταξύ τους περισσότερο από ό, τι στο παρελθόν, για την διασύνδεση της ανανεώσιμης ενέργειας και της ζήτησης και, εν τέλει, για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης για το κλίμα και την ενέργεια. Επομένως, οποιαδήποτε μεταρρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης θα πρέπει να συντείνει στην περαιτέρω ενοποίηση του ευρωπαϊκού δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας, προκειμένου να διασφαλιστούν η επίτευξη επιπέδου διασυνδεσιμότητας ηλεκτρικής ενέργειας, σε κάθε κράτος μέλος, σύμφωνα με τον στόχο διασύνδεσης ηλεκτρικής ενέργειας για το 2030 σε ποσοστό τουλάχιστον 15 % κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 στοιχείο δ) σημείο 1) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, η χρησιμοποίηση, κατά το δυνατόν, της εν λόγω δυναμικότητας διασύνδεσης για το διασυνοριακό εμπόριο και η κατασκευή ή η αναβάθμιση του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και των υποδομών συνδεσιμότητας της Ένωσης, όπως τα έργα κοινού ενδιαφέροντος της Ένωσης που συστήνονται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([15]). Θα πρέπει να παρέχεται επαρκής συνδεσιμότητα σε

([5]) Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1032 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2022, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2017/1938 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 σχετικά με την αποθήκευση αερίου (ΕΕ L 173 της 30.6.2022, σ. 17).

([6]) Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου, της 5ης Αυγούστου 2022, σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου (ΕΕ L 206 της 8.8.2022, σ. 1).

([7]) Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας (ΕΕ L 261 I της 7.10.2022, σ. 1).

([8]) Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2577 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμης ενέργειας (ΕΕ L 335 της 29.12.2022, σ. 36).

([9]) Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1).

([10]) Κανονισμός (ΕΕ) 2019/942 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, για την ίδρυση Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 22).

([11]) Κανονισμός (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 54).

([12]) Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82).

([13]) Οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 210).

([14]) Οδηγία (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 125).

([15]) Κανονισμός (ΕΕ) 2022/869 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2022, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις διευρωπαϊκές ενεργειακές υποδομές, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 715/2009, (ΕΕ) 2019/942 και (ΕΕ) 2019/943 και των οδηγιών 2009/73/ΕΚ και (ΕΕ) 2019/944 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 347/2013 (ΕΕ L 152 της 3.6.2022, σ. 45).

όλους τους πολίτες και τις επιχειρήσεις της Ένωσης, καθώς έτσι θα έχουν μεγάλες ευκαιρίες να συμμετάσχουν στην ενεργειακή μετάβαση και στον ψηφιακό μετασχηματισμό της Ένωσης. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις εξόχως απόκεντρες περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 349 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) το οποίο αναγνωρίζει τους ειδικούς περιορισμούς τους και προβλέπει τη θέσπιση ειδικών μέτρων σε σχέση με αυτές.

(8) Ο σημερινός σχεδιασμός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας έχει, μεταξύ άλλων, συμβάλει στην εμφάνιση νέων και καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών και μέτρων στις λιανικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, που υποστηρίζουν την ενεργειακή απόδοση και την υιοθέτηση της ανανεώσιμης ενέργειας και ενισχύουν τις δυνατότητες επιλογής, ώστε οι καταναλωτές να μπορούν να μειώσουν τους οικείους λογαριασμούς ενέργειας, μεταξύ άλλων μέσω εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής μικρής κλίμακας και αναδυόμενων υπηρεσιών για την παροχή απόκρισης ζήτησης. Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ψηφιοποίησης του ενεργειακού συστήματος, όπως η ενεργή συμμετοχή των καταναλωτών, αποτελεί βασικό στοιχείο των μελλοντικών αγορών και συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας στην Ένωση. Ταυτόχρονα, είναι αναγκαίο να γίνονται σεβαστές οι επιλογές των καταναλωτών και να τους παρέχεται η δυνατότητα να επωφελούνται από πληθώρα συμβατικών προσφορών, καθώς και να εξασφαλίζεται η προστασία των οικιακών πελατών από τις υψηλές τιμές κατά τη διάρκεια ενεργειακής κρίσης. Ως ενοποίηση του ενεργειακού συστήματος νοείται η σχεδίαση και λειτουργία του ενεργειακού συστήματος ως συνόλου, αποτελούμενου από πολλαπλούς ενεργειακούς φορείς, υποδομές και τομείς κατανάλωσης, με τη δημιουργία ισχυρότερων δεσμών μεταξύ τους, σε συνέργεια μεταξύ τους και με συνδρομή της ψηφιοποίησης, με σκοπό την παροχή ασφαλούς, προσιτής, αξιόπιστης και βιώσιμης ενέργειας.

(9) Εν μέσω της ενεργειακής κρίσης, ο σημερινός σχεδιασμός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας έφερε στο φως ορισμένες αδυναμίες και απρόσμενες συνέπειες που συνδέονται με τον αντίκτυπο των υψηλών και ευμετάβλητων τιμών των ορυκτών καυσίμων στις βραχυπρόθεσμες αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες αφήνουν εκτεθειμένα τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις σε σημαντικές εκτινάξεις των τιμών στους οικείους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας.

(10) Η ταχύτερη ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας και καθαρών ευέλικτων τεχνολογιών αποτελεί τον πλέον βιώσιμο και οικονομικά αποδοτικό τρόπο για τη διαρθρωτική μείωση της ζήτησης ορυκτών καυσίμων για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και για την απευθείας κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας μέσω του εξηλεκτρισμού της ενεργειακής ζήτησης και της ενοποίησης του ενεργειακού συστήματος. Λόγω του χαμηλού λειτουργικού κόστος τους, οι ανανεώσιμες πηγές μπορούν να έχουν θετική επίδραση στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας σε ολόκληρη την Ένωση και να μειώσουν την κατανάλωση των ορυκτών καυσίμων.

(11) Οι αλλαγές στον σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι καταναλωτές, συμπεριλαμβανομένων των πλέον ευάλωτων, θα κομίσουν τα οφέλη από την αυξανόμενη ανάπτυξη της ανανεώσιμης ενέργειας και την ενεργειακή μετάβαση στο σύνολό της και, εν τέλει, θα πρέπει να προστατεύουν τους καταναλωτές από ενεργειακές κρίσεις και να αποτρέπουν τον κίνδυνο της ενεργειακής φτώχειας για μεγαλύτερη μερίδα οικιακών καταναλωτών. Οι αλλαγές αυτές θα πρέπει να μετριάζουν τον αντίκτυπο των υψηλών τιμών των ορυκτών καυσίμων, ιδίως του αερίου, στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας, με στόχο να μπορέσουν οι οικιακοί καταναλωτές και οι επιχειρήσεις να αποκομίσουν μακροπρόθεσμα τα οφέλη της οικονομικά προσιτής και εξασφαλισμένης ενέργειας από βιώσιμες ανανεώσιμες πηγές και πηγές χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, καθώς και του ρόλου των ενεργειακά αποδοτικών λύσεων για τη μείωση του συνολικού ενεργειακού κόστους, κάτι που μπορεί να μειώσει την ανάγκη επέκτασης του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και της ισχύος παραγωγής.

(12) Η μεταρρύθμιση του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας αποσκοπεί στην επίτευξη οικονομικά προσιτών και ανταγωνιστικών τιμών ηλεκτρικής ενέργειας για όλους τους καταναλωτές. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η εν λόγω μεταρρύθμιση αναμένεται να ωφελήσει όχι μόνο τους οικιακούς πελάτες, αλλά και την ανταγωνιστικότητα των βιομηχανιών της Ένωσης, διευκολύνοντας την υλοποίηση των απαιτούμενων επενδύσεων σε καθαρή τεχνολογία για να επιτύχουν τη μετάβασή τους σε μηδενικές καθαρές εκπομπές. Η ενεργειακή μετάβαση στην Ένωση είναι ανάγκη να στηρίζεται σε μια ισχυρή βάση για την παραγωγή καθαρής τεχνολογίας. Η μεταρρύθμιση αυτή θα στηρίξει τον οικονομικά προσιτό εξηλεκτρισμό της βιομηχανίας και τη θέση της Ένωσης ως παγκόσμιας ηγέτιδας δύναμης όσον αφορά την έρευνα και την καινοτομία στις τεχνολογίες καθαρής ενέργειας.

(13) Οι βραχυπρόθεσμες αγορές που λειτουργούν εύρυθμα και αποτελεσματικά αποτελούν βασικό εργαλείο για την ενσωμάτωση της ανανεώσιμης ενέργειας και των πηγών ευελιξίας στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και διευκολύνουν την ενοποίηση του ενεργειακού συστήματος με οικονομικά αποδοτικό τρόπο.

(14) Οι ενδοημερήσιες αγορές είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την ενσωμάτωση των μεταβλητών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας με το ελάχιστο δυνατό κόστος, καθώς παρέχουν στους συμμετέχοντες στην αγορά τη δυνατότητα να διαπραγματεύονται ελλείψεις ή πλεονάσματα ηλεκτρικής ενέργειας πιο κοντά στον χρόνο παράδοσης. Δεδομένου ότι οι παραγωγοί μεταβλητής ανανεώσιμης ενέργειας είναι σε θέση να υπολογίζουν με ακρίβεια την παραγωγή τους μόνο κοντά στον χρόνο παράδοσης, είναι πολύ σημαντικό να μεγιστοποιούν τις ευκαιρίες συναλλαγών μέσω της πρόσβασης σε ρευστή αγορά όσο το δυνατόν πιο κοντά στον χρόνο παράδοσης της ηλεκτρικής ενέργειας. Η χρονική στιγμή λήξης προσφορών διαζωνικής ενδοημερήσιας αγοράς θα πρέπει συνεπώς να συντομευθεί και να τοποθετηθεί πλησιέστερα στον πραγματικό χρόνο, ώστε να μεγιστοποιηθούν οι ευκαιρίες των συμμετεχόντων στην αγορά να διαπραγματεύονται ελλείψεις και πλεονάσματα ηλεκτρικής ενέργειας και να συμβάλλουν στην καλύτερη ενσωμάτωση των μεταβλητών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας. Σε περίπτωση που η εν λόγω αλλαγή δημιουργεί κινδύνους για την ασφάλεια του εφοδιασμού, και προκειμένου να διασφαλιστεί η οικονομικά αποδοτική μετάβαση σε συντομότερη χρονική στιγμή λήξης προσφορών διαζωνικής αγοράς, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν παρέκκλιση, βάσει εκτίμησης επιπτώσεων και με την επιφύλαξη έγκρισης από την οικεία

ρυθμιστική αρχή, προκειμένου να πάρουν παράταση του χρονοδιαγράμματος εφαρμογής. Το αίτημα αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει σχέδιο δράσης με συγκεκριμένα βήματα για την εφαρμογή της νέας χρονικής στιγμής λήξης προσφορών διαζωνικής ενδοημερήσιας αγοράς.

(15) Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό για τις ενδοημερήσιες αγορές να προσαρμοστούν στη συμμετοχή των μεταβλητών τεχνολογιών ανανεώσιμης ενέργειας, όπως η ηλιακή και η αιολική ενέργεια, καθώς και στη συμμετοχή της απόκρισης της ζήτησης και της αποθήκευσης ενέργειας. Η ρευστότητα των ενδοημερήσιων αγορών θα πρέπει να βελτιωθεί με την κοινή χρήση των βιβλίων εντολών μεταξύ των διαχειριστών αγοράς εντός μιας ζώνης προσφοράς, ακόμη και όταν οι διαζωνικές ικανότητες ορίζονται σε μηδέν ή μετά τη χρονική στιγμή λήξης προσφορών της ενδοημερήσιας αγοράς. Για να διασφαλιστεί η κοινή χρήση των βιβλίων εντολών μεταξύ των ορισθέντων διαχειριστών αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (ΝΕΜΟ) στο χρονικό πλαίσιο σύζευξης της αγοράς επόμενης ημέρας και της ενδοημερήσιας αγοράς, οι ΝΕΜΟ θα πρέπει να υποβάλλουν όλες τις εντολές για προϊόντα επόμενης ημέρας και ενδοημερήσια προϊόντα, και προϊόντα με παρόμοια χαρακτηριστικά στην ενιαία σύζευξη επόμενης ημέρας και την ενιαία ενδοημερήσια σύζευξη, ενώ δεν θα πρέπει να οργανώνουν τις συναλλαγές προϊόντων επόμενης ημέρας ή ενδοημερήσιων προϊόντων, ή προϊόντων με τα ίδια χαρακτηριστικά εκτός της ενιαίας σύζευξης επόμενης ημέρας και της ενιαίας ενδοημερήσιας σύζευξης. Για την αντιμετώπιση του εγγενούς κινδύνου διακρίσεων κατά τις συναλλαγές προϊόντων επόμενης ημέρας και ενδοημερήσιων προϊόντων εντός και εκτός της ενιαίας σύζευξης επόμενης ημέρας και της ενιαίας ενδοημερήσιας σύζευξης, καθώς και για την αντιμετώπιση της επακόλουθης έλλειψης ρευστότητας στις συζευγμένες αγορές ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης, η υποχρέωση αυτή θα πρέπει να εφαρμόζεται στους ΝΕΜΟ, στις επιχειρήσεις που άμεσα ή έμμεσα ασκούν έλεγχο σε ΝΕΜΟ και στις επιχειρήσεις οι οποίες ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από ΝΕΜΟ. Για να βελτιωθεί η διαφάνεια στις αγορές, οι συμμετέχοντες στην αγορά θα πρέπει να παρέχουν, κατά περίπτωση, πληροφορίες ανά μονάδες παραγωγής, κατά περίπτωση, με την επιφύλαξη της υποβολής προσφορών σύμφωνα με το σχετικό πλαίσιο σε κάθε κράτος μέλος.

(16) Επιπλέον, οι βραχυπρόθεσμες αγορές ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι μπορούν να συμμετέχουν και οι πάροχοι υπηρεσιών ευελιξίας μικρής κλίμακας, μειώνοντας το ελάχιστο μέγεθος υποβολής προσφοράς.

(17) Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική ενσωμάτωση της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από μεταβλητές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και να μειωθεί η ανάγκη παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα σε καταστάσεις περιφερειακής ή ενωσιακής κρίσης τιμών ηλεκτρικής ενέργειας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ζητούν από τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς να προτείνουν την προμήθεια προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών που να επιτρέπει πρόσθετη απόκριση ζήτησης, προκειμένου να συμβάλει στη μείωση της κατανάλωσης στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας. Η πρόταση για προϊόν εξομάλυνσης αιχμών θα πρέπει να αξιολογείται από την οικεία ρυθμιστική αρχή ως προς την επίτευξη μείωσης της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας και μείωσης των επιπτώσεων στην τιμή χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας κατά τις ώρες αιχμής. Δεδομένου ότι το προϊόν εξομάλυνσης αιχμών αποσκοπεί στη μείωση και τη μετατόπιση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας και για να αποφεύγεται η αύξηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, η ενεργοποίηση του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών δεν θα πρέπει να συνεπάγεται την έναρξη παραγωγής από ορυκτά καύσιμα πίσω από τον μετρητή. Δεδομένου ότι το προϊόν εξομάλυνσης αιχμών προορίζεται για εφαρμογή μόνον σε περιορισμένο αριθμό καταστάσεων περιφερειακής ή ενωσιακής κρίσης τιμών ηλεκτρικής ενέργειας, μπορεί να παρέχεται έως μία εβδομάδα πριν από την αποδέσμευση πρόσθετων ικανοτήτων απόκρισης ζήτησης. Οι διαχειριστές συστημάτων θα πρέπει να μπορούν να ενεργοποιούν το προϊόν εξομάλυνσης αιχμών πριν από την αγορά επόμενης ημέρας ή εντός χρονικού πλαισίου της αγοράς επόμενης ημέρας. Εναλλακτικά, θα πρέπει να είναι δυνατή η αυτόματη ενεργοποίηση του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών με βάση προκαθορισμένη τιμή ηλεκτρικής ενέργειας. Για την επαλήθευση των όγκων της μείωσης της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, ο διαχειριστής του συστήματος θα πρέπει να χρησιμοποιεί μια γραμμή βάσης που να αντικατοπτρίζει την αναμενόμενη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς την ενεργοποίηση του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών και θα πρέπει, κατόπιν διαβούλευσης με τους συμμετέχοντες στην αγορά, να αναπτύσσει μια βασική μεθοδολογία. Η μεθοδολογία αυτή θα πρέπει να εγκρίνεται από την οικεία ρυθμιστική αρχή. Ο ACER θα πρέπει να αξιολογεί τον αντίκτυπο της χρήσης προϊόντων εξομάλυνσης αιχμών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι αναγκαίο τα προϊόντα εξομάλυνσης αιχμών να μην στρεβλώνουν αδικαιολόγητα τη λειτουργία των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας ούτε να ανακατευθύνουν την απόκριση της ζήτησης προς προϊόντα εξομάλυνσης αιχμών, θα πρέπει δε να είναι σε θέση να εκδίδει συστάσεις προς τις ρυθμιστικές αρχές προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγησή τους σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, ο ACER θα πρέπει να αξιολογεί τον αντίκτυπο της ανάπτυξης προϊόντων εξομάλυνσης αιχμών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης υπό φυσιολογικές συνθήκες. Με βάση την εν λόγω αξιολόγηση, η Επιτροπή θα πρέπει να είναι σε θέση, κατά περίπτωση, να υποβάλει νομοθετική πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 με σκοπό την παροχή προϊόντων εξομάλυνσης αιχμών πέραν των καταστάσεων κρίσης των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας.

(18) Οι καταναλωτές εξοπλίζονται σταδιακά με έξυπνους μετρητές ώστε να είναι σε θέση να συμμετέχουν ενεργά στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και να παρέχουν ευελιξία. Ωστόσο, σε ορισμένα κράτη μέλη η εξάπλωση των έξυπνων συστημάτων μέτρησης εξακολουθεί να είναι αργή, συνεπώς είναι επιτακτική ανάγκη τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τις συνθήκες για την εγκατάσταση έξυπνων συστημάτων μέτρησης, με σκοπό να επιτευχθεί πλήρης κάλυψη το συντομότερο δυνατόν. Ωστόσο, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς, οι διαχειριστές συστημάτων διανομής και οι οικείοι συμμετέχοντες στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων των ανεξάρτητων φορέων σωρευτικής εκπροσώπησης, θα πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν, κατόπιν συγκατάθεσης του τελικού πελάτη, δεδομένα από ειδικές συσκευές μέτρησης, σύμφωνα με τα άρθρα 23 και 24 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 και άλλες σχετικές νομοθετικές πράξεις της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του δικαίου προστασίας των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής, ιδίως του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([16]). Επιπροσθέτως, μόνο στις περιπτώσεις όπου δεν έχουν ακόμη εγκατασταθεί έξυπνα συστήματα

([16]) Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

μέτρησης και στις περιπτώσεις όπου τα έξυπνα συστήματα μέτρησης δεν παρέχουν επαρκές επίπεδο λεπτομέρειας δεδομένων, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και οι διαχειριστές συστημάτων διανομής θα πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν, με τη συγκατάθεση του τελικού πελάτη, δεδομένα από ειδικές συσκευές μέτρησης για την παρατηρησιμότητα και την εκκαθάριση υπηρεσιών ευελιξίας, όπως η απόκριση ζήτησης και η αποθήκευση ενέργειας. Η δυνατότητα της χρήσης δεδομένων από ειδικές συσκευές μέτρησης για σκοπούς παρατηρησιμότητας και εκκαθάρισης αναμένεται να διευκολύνει την ενεργή συμμετοχή των τελικών πελατών στην αγορά και την ανάπτυξη της απόκρισης ζήτησης. Η χρήση δεδομένων από αυτές τις ειδικές συσκευές μέτρησης θα πρέπει να τηρεί τις προϋποθέσεις ποιότητας σχετικά με τα δεδομένα.

(19) Ο παρών κανονισμός αποτελεί νομική βάση για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τηρούνται όλες οι αρχές και οι υποχρεώσεις σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679, μεταξύ άλλων σχετικά με την ελαχιστοποίηση των δεδομένων. Όταν ο στόχος του παρόντος κανονισμού μπορεί να επιτευχθεί χωρίς την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι ελεγκτές δεδομένων θα πρέπει να βασίζονται σε ανωνυμοποιημένα και συγκεντρωτικά δεδομένα.

(20) Οι καταναλωτές και οι προμηθευτές χρειάζονται αποτελεσματικές και αποδοτικές προθεσμιακές αγορές για να καλύψουν τη μακροπρόθεσμη έκθεσή τους στις τιμές και να μειώσουν την εξάρτησή τους από τις βραχυπρόθεσμες τιμές. Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι πελάτες ενέργειας σε ολόκληρη την Ένωση είναι σε θέση να επωφελούνται πλήρως από τα πλεονεκτήματα των ενοποιημένων αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και του ανταγωνισμού σε ολόκληρη την Ένωση, η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογήσει τον αντίκτυπο πιθανών μέτρων για τη βελτίωση της λειτουργίας της προθεσμιακών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης, όπως η συχνότητα κατανομής, η ληκτότητα και η φύση των μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων μεταφοράς, οι τρόποι ενίσχυσης της δευτερογενούς αγοράς και η πιθανή θέσπιση περιφερειακών εικονικών κόμβων.

(21) Το μέρος της αξιολόγησης που αφορά την πιθανή θέσπιση περιφερειακών εικονικών κόμβων θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να καλύπτει τις επιπτώσεις όσον αφορά προϋπάρχουσες διακυβερνητικές συμφωνίες που σχετίζονται με τη διασυνοριακή συγκυριότητα σταθμών ηλεκτροπαραγωγής. Σε περίπτωση που θεσπιστούν, οι περιφερειακοί εικονικοί κόμβοι θα αντικατοπτρίζουν τη συγκεντρωτική τιμή πολλαπλών ζωνών προσφοράς και θα παρέχουν τιμή αναφοράς, η οποία θα πρέπει να χρησιμοποιείται από τους διαχειριστές της αγοράς για την προσφορά προθεσμιακών προϊόντων αντιστάθμισης κινδύνου. Στον βαθμό αυτόν, οι περιφερειακοί εικονικοί κόμβοι δεν θα πρέπει να νοούνται ως οντότητες που οργανώνουν ή εκτελούν συναλλαγές. Παρέχοντας δείκτη τιμών αναφοράς, οι περιφερειακοί εικονικοί κόμβοι θα επιτρέπουν τη συγκέντρωση ρευστότητας και θα προσφέρουν επιπρόσθετες ευκαιρίες αντιστάθμισης κινδύνων στους συμμετέχοντες στην αγορά. Για να διασφαλιστούν ενιαίοι όροι εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες για τον περαιτέρω προσδιορισμό, όποτε είναι αναγκαίο, μέτρων και εργαλείων σχετικά με τον σχεδιασμό των προθεσμιακών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη θέσπιση περιφερειακών εικονικών κόμβων. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([17]).

(22) Για να ενισχυθούν οι δυνατότητες αντιστάθμισης κινδύνου των συμμετεχόντων στην αγορά, θα πρέπει να διευρυνθεί ο ρόλος του ενιαίου μηχανισμού κατανομής που θεσπίστηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1719 της Επιτροπής ([18]). Ο ενιαίος μηχανισμός κατανομής θα πρέπει να λειτουργεί ως οντότητα που παρέχει τη δυνατότητα κατανομής και που διευκολύνει την εμπορία χρηματοοικονομικών μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων μεταφοράς για λογαριασμό των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς μεταξύ των διαφόρων ζωνών προσφοράς και, κατά περίπτωση, των περιφερειακών εικονικών κόμβων.

(23) Τα τιμολόγια δικτύου θα πρέπει να παρέχουν κίνητρα στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και στους διαχειριστές συστημάτων διανομής ώστε να χρησιμοποιούν υπηρεσίες ευελιξίας μέσω της περαιτέρω ανάπτυξης καινοτόμων λύσεων για τη βελτιστοποίηση του υφιστάμενου δικτύου και να προμηθεύονται υπηρεσίες ευελιξίας, ιδίως απόκριση ζήτησης ή αποθήκευση ενέργειας. Για τον σκοπό αυτόν, τα τιμολόγια δικτύου θα πρέπει να σχεδιάζονται έτσι ώστε να λαμβάνουν υπόψη τις λειτουργικές και κεφαλαιουχικές δαπάνες των διαχειριστών συστημάτων ή έναν αποδοτικό συνδυασμό των δύο ώστε οι διαχειριστές συστημάτων να μπορούν να διαχειρίζονται το σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Η απαίτηση αντανάκλασης του κόστους δεν θα πρέπει να περιορίζει τη δυνατότητα αποδοτικής ανακατανομής του κόστους όταν εφαρμόζονται μεταβαλλόμενα τέλη δικτύου βάσει τοποθεσίας ή χρόνου. Αυτό θα συμβάλει περαιτέρω στην ενσωμάτωση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές με το ελάχιστο δυνατό κόστος για το σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας και θα δώσει τη δυνατότητα στους τελικούς πελάτες να αποτιμήσουν την αξία των λύσεων ευελιξίας. Οι ρυθμιστικές αρχές θα διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στη διασφάλιση επαρκών επενδύσεων για την αναγκαία ανάπτυξη, επέκταση και ενίσχυση του δικτύου. Οι ρυθμιστικές αρχές θα πρέπει να προωθήσουν τη δημόσια αποδοχή και τη χρήση προληπτικών επενδύσεων, ενθαρρύνοντας την επιτάχυνση της ανάπτυξης του δικτύου ώστε να ανταποκριθεί στην ταχεία ανάπτυξη της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, σε καθορισμένες περιοχές επιτάχυνσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και στη ζήτηση έξυπνου εξηλεκτρισμού.

(24) Οι υπεράκτιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως η υπεράκτια αιολική ενέργεια, η ωκεάνια ενέργεια και η πλωτή φωτοβολταϊκή ηλιακή ενέργεια, θα διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο τόσο στην οικοδόμηση ενός συστήματος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που θα βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε ανανεώσιμες πηγές, όσο και στη διασφάλιση της κλιματικής

([17]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

([18]) Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1719 της Επιτροπής, της 26ης Σεπτεμβρίου 2016, σχετικά με τον καθορισμό κατευθυντήριας γραμμής για τη μελλοντική κατανομή δυναμικότητας (ΕΕ L 259 της 27.9.2016, σ. 42).

ουδετερότητας έως το 2050. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικά εμπόδια για την ευρύτερη και αποτελεσματική ανάπτυξή τους, τα οποία κωλύουν τη μαζική κλιμάκωση που απαιτείται για την επίτευξη των στόχων αυτών. Παρόμοια εμπόδια θα μπορούσαν να ανακύψουν και για άλλες υπεράκτιες τεχνολογίες στο μέλλον. Προκειμένου να μειωθεί ο επενδυτικός κίνδυνος για τους φορείς ανάπτυξης υπεράκτιων έργων, μέσα όπως οι συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (ΣΑΗΕ) ή οι αμφίδρομες συμβάσεις επί διαφοράς θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να διευκολυνθεί η ανάπτυξη υπεράκτιων έργων. Όσον αφορά τα υπεράκτια υβριδικά έργα που συνδέονται με περισσότερες από μία αγορές σε μια υπεράκτια ζώνη προσφοράς, υπάρχει ένας πρόσθετος κίνδυνος ως προς την πρόσβαση στην αγορά, ο οποίος συνδέεται με τα μοναδικά τοπογραφικά χαρακτηριστικά τους. Για τη μείωση των κινδύνων για τέτοια έργα, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς θα πρέπει να παρέχουν αποζημίωση σε περίπτωση που, στα επικυρωμένα αποτελέσματα υπολογισμού δυναμικότητας, είτε δεν έχουν διαθέσει την καθορισμένη στις συμφωνίες σύνδεσης δυναμικότητα στη γραμμή διασύνδεσης, είτε δεν έχουν διαθέσει τη δυναμικότητα στα κρίσιμα στοιχεία δικτύου σύμφωνα με τους κανόνες υπολογισμού της δυναμικότητας που καθορίζονται στο άρθρο 16 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, ή και τα δύο. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς δεν θα πρέπει να καταβάλλουν αποζημίωση εάν, στα επικυρωμένα αποτελέσματα υπολογισμού δυναμικότητας, έχουν διαθέσει τη δυναμικότητα της γραμμής διασύνδεσης σύμφωνα με τις απαιτήσεις της συμφωνίας σύνδεσης ή πλέον αυτών, καθώς και τη δυναμικότητα σε κρίσιμα στοιχεία δικτύου σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζονται στο άρθρο 16 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943. Στην αντίστοιχη συμφωνία σύνδεσης με τον διαχειριστή υπεράκτιου σταθμού ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς θα πρέπει να επιδιώκουν να παρέχουν τη συνολική συμφωνηθείσα δυναμικότητα ως σταθερή, μη ευέλικτη και σε ευθυγράμμιση με το πλαίσιο για τις συμφωνίες σύνδεσης που θεσμοθετείται στην οδηγίας (ΕΕ) 2019/944. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενημερώνονται εγκαίρως σχετικά με τη συμφωνία σύνδεσης. Η αποζημίωση θα πρέπει να καταβάλλεται είτε σε περίπτωση που οι διαθέσιμες δυναμικότητες μεταφοράς έχουν μειωθεί σε βαθμό που δεν μπορεί να παραδοθεί στις γύρω αγορές η πλήρης ποσότητα ηλεκτροπαραγωγής την οποία θα μπορούσε σε διαφορετική περίπτωση να εξαγάγει το υπεράκτιο έργο ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, είτε σε περίπτωση που, παρότι ήταν δυνατή η εξαγωγή, σημειώθηκε αντίστοιχη μείωση της τιμής στην υπεράκτια ζώνη προσφοράς λόγω μειώσεων της δυναμικότητας συγκριτικά με το αν δεν είχαν σημειωθεί μειώσεις στη δυναμικότητα, ή και τα δύο. Η αποζημίωση θα πρέπει να καταβάλλεται από το εισόδημα συμφόρησης. Θα πρέπει να εφαρμόζεται όταν ένας ή περισσότεροι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς δεν έχουν διαθέσει επαρκή δυναμικότητα για να εξαγάγουν την ικανότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην αντίστοιχη γραμμή διασύνδεσής τους έως τη δυναμικότητα που έχει συμφωνηθεί στη συμφωνία σύνδεσης και θα πρέπει να παρέχεται από τους εν λόγω διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς. Για λόγους δίκαιης μεταχείρισης των γεωγραφικών περιοχών, εάν η ανεπαρκής δυναμικότητα οφείλεται στο γεγονός ότι άλλοι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς δεν διέθεσαν τη δυναμικότητα στα κρίσιμα στοιχεία του δικτύου τους, σύμφωνα με τους κανόνες υπολογισμού δυναμικότητας που καθορίζονται στο άρθρο 16 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, το κόστος της αποζημίωσης θα πρέπει να κατανεμηθεί αναλογικά μεταξύ των εν λόγω διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Επιπλέον, κάθε αποζημίωση που δεν καλύπτεται από αυτόν τον αναλογικό επιμερισμό μπορεί να κατανέμεται μεταξύ των σχετικών μερών στα κράτη μέλη που συμμετέχουν στο υπεράκτιο υβριδικό έργο στο πλαίσιο των οικείων ρυθμίσεων επιμερισμού του κόστους. Η εν λόγω αποζημίωση δεν θα πρέπει να οδηγεί σε υπεραντιστάθμιση και αποσκοπεί στην εξισορρόπηση των μειωμένων εσόδων των διαχειριστών υπεράκτιων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές λόγω της μειωμένης πρόσβασης σε διασυνδεδεμένες αγορές. Θα πρέπει να συνδέεται μόνο με την ικανότητα παραγωγής που διατίθεται στην αγορά, η οποία μπορεί να εξαρτάται από τις καιρικές συνθήκες και δεν περιλαμβάνει εργασίες διακοπής λειτουργίας και συντήρησης του υπεράκτιου έργου. Η αποζημίωση σε περίπτωση έλλειψης πρόσβασης στο δίκτυο μεταφοράς δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ως κατανομή κατά προτεραιότητα, ενώ θα πρέπει να ευθυγραμμίζεται με τις αρχές της απαγόρευσης των διακρίσεων και της μεγιστοποίησης της διασυνοριακής δυναμικότητας για το εμπόριο κατ' εφαρμογή του άρθρου 16 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943. Επιπλέον, δεν θα πρέπει να καταβάλλεται διπλή αποζημίωση για τον ίδιο κίνδυνο που προβλέπεται στην εν λόγω διάταξη, για παράδειγμα όταν ο κίνδυνος καλύπτεται ήδη στο πλαίσιο σύμβασης επί διαφοράς ή άλλου συναφούς καθεστώτος στήριξης. Οι λεπτομέρειες αυτού του μηχανισμού αποζημίωσης και η μεθοδολογία εφαρμογής που θα αναπτυχθεί, συμπεριλαμβανομένων των προϋποθέσεων υπό τις οποίες μπορεί να λήξει το μέτρο, όπως η ύπαρξη επαρκούς ζήτησης εντός της υπεράκτιας ζώνης προσφορών, για παράδειγμα ηλεκτρολυτική κυψέλη μεγάλου μεγέθους, ή η άμεση πρόσβαση σε επαρκή αριθμό αγορών για την εξάλειψη του κινδύνου, πρόκειται να αναλυθούν περαιτέρω σε εκτελεστική πράξη, μεταξύ άλλων, εφόσον είναι απαραίτητο, μέσω τροποποιήσεων του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1222 της Επιτροπής ([19]).

(25) Στη χονδρική αγορά επόμενης ημέρας αποστέλλονται εντολές κατανομής πρώτα στους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με το μικρότερο οριακό κόστος, αλλά η τιμή που λαμβάνουν όλοι οι συμμετέχοντες στην αγορά καθορίζεται από τον τελευταίο σταθμό ηλεκτροπαραγωγής που απαιτείται για την κάλυψη της ζήτησης, ο οποίος είναι ο σταθμός ηλεκτροπαραγωγής με το υψηλότερο οριακό κόστος κατά την εκκαθάριση της αγοράς. Στο πλαίσιο αυτό, η ενεργειακή κρίση απέδειξε ότι η αύξηση των τιμών του αερίου και του λιθάνθρακα μπορεί να οδηγήσει σε έκτακτες και διαρκείς αυξήσεις των τιμών στις οποίες υποβάλλουν προσφορές οι εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής με χρήση αερίου και άνθρακα στη χονδρική αγορά της επόμενης ημέρας. Το γεγονός αυτό με τη σειρά του έχει οδηγήσει σε εξαιρετικά υψηλές τιμές στην αγορά επόμενης ημέρας σε ολόκληρη την Ένωση, καθώς οι εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής με χρήση αερίου και άνθρακα είναι συχνά οι μονάδες με το υψηλότερο οριακό κόστος που απαιτείται για την κάλυψη της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας.

(26) Δεδομένου ότι η τιμή στην αγορά επόμενης ημέρας λογίζεται ως βάση αναφοράς για την τιμή σε άλλες χονδρικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και ότι όλοι οι συμμετέχοντες στην αγορά λαμβάνουν την τιμή εκκαθάρισης, οι τεχνολογίες με σημαντικά χαμηλότερο οριακό κόστος καταγράφουν σταθερά υψηλά έσοδα.

([19]) Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1222 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 2015, σχετικά με τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών για την κατανομή της δυναμικότητας και τη διαχείριση της συμφόρησης (ΕΕ L 197 της 25.7.2015, σ. 24).

(27) Για την επίτευξη των στόχων απανθρακοποίησης της Ένωσης και των στόχων που καθορίζονται στο σχέδιο REPowerEU, ώστε η ΕΕ να καταστεί περισσότερο ενεργειακά ανεξάρτητη, θα πρέπει να επιταχύνει τη διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με πολύ ταχύτερο ρυθμό. Λαμβανομένων υπόψη των επενδυτικών αναγκών που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων αυτών, η αγορά θα πρέπει να διασφαλίσει την καθιέρωση ενός μακροπρόθεσμου τιμολογιακού μηνύματος.

(28) Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσπαθήσουν να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες αγοράς για μακροπρόθεσμα αγορακεντρικά μέσα, όπως οι ΣΑΗΕ. Οι ΣΑΗΕ είναι διμερείς συμφωνίες αγοράς μεταξύ παραγωγών και αγοραστών ηλεκτρικής ενέργειας οι οποίες συνάπτονται σε εθελοντική βάση και βασίζονται σε όρους τιμών της αγοράς χωρίς ρυθμιστικές παρεμβάσεις στον καθορισμό των τιμών. Οι ΣΑΗΕ παρέχουν μακροπρόθεσμη σταθερότητα τιμών στον πελάτη και την αναγκαία βεβαιότητα για τον παραγωγό ώστε να λάβει την επενδυτική απόφαση. Ωστόσο, λίγα μόνο κράτη μέλη διαθέτουν ενεργές αγορές ΣΑΗΕ, ενώ οι αγοραστές συνήθως είναι αποκλειστικά μεγάλες εταιρείες, μεταξύ άλλων επειδή οι εν λόγω συμβάσεις αντιμετωπίζουν ορισμένα εμπόδια, ιδίως τη δυσκολία κάλυψης του κινδύνου αθέτησης πληρωμών από τον αγοραστή σε αυτές τις μακροπρόθεσμες συμβάσεις. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη να δημιουργηθεί μια δυναμική αγορά ΣΑΗΕ κατά τον καθορισμό των πολιτικών για την επίτευξη των στόχων απανθρακοποίησης που ορίζονται στα ενοποιημένα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα. Κατά τον σχεδιασμό μέτρων που επηρεάζουν άμεσα τις ΣΑΗΕ, τα κράτη μέλη θα πρέπει να σέβονται τις πιθανές θεμιτές προσδοκίες και να λαμβάνουν υπόψη τις επιπτώσεις των μέτρων αυτών στις υφιστάμενες και τις μελλοντικές ΣΑΗΕ.

(29) Σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, τα κράτη μέλη αξιολογούν τους κανονιστικούς και διοικητικούς φραγμούς για τις μακροπρόθεσμες ΣΑΗΕ από ανανεώσιμες πηγές, εξαλείφουν τους αδικαιολόγητους φραγμούς και τις δυσανάλογα επαχθείς διαδικασίες ή επιβαρύνσεις και διευκολύνουν τη σύναψη νέων τέτοιων συμφωνιών. Επιπλέον, τα κράτη μέλη περιγράφουν τις πολιτικές και τα μέτρα που διευκολύνουν την υιοθέτηση των ΣΑΗΕ στα ενοποιημένα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα. Με την επιφύλαξη της εν λόγω υποχρέωσης υποβολής δεδομένων σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο που επηρεάζει την αγορά των ΣΑΗΕ, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα μέσα για τη μείωση των χρηματοοικονομικών κινδύνων που συνδέονται με την αθέτηση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων πληρωμής του αγοραστή στο πλαίσιο των ΣΑΗΕ είναι προσβάσιμα για τους πελάτες που αντιμετωπίζουν φραγμούς εισόδου στην εν λόγω αγορά και δεν αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να αποφασίζουν τη θέσπιση συστημάτων εγγυήσεων σε τιμές αγοράς, εφόσον δεν είναι προσβάσιμες ή επαρκώς προσβάσιμες οι ιδιωτικές εγγυήσεις. Όταν κράτος μέλος θεσπίζει τέτοιο σύστημα εγγυήσεων, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει διατάξεις για να αποφευχθεί η μείωση της ρευστότητας στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, για παράδειγμα με τη χρήση χρηματοδοτικών ΣΑΗΕ. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αποφασίσουν τη συγκέντρωση της ζήτησης για ΣΑΗΕ από πελάτες οι οποίοι μεμονωμένα αντιμετωπίζουν φραγμούς εισόδου στις αγορές ΣΑΗΕ, αλλά θα πρέπει συλλογικά να είναι σε θέση να παρέχουν στους παραγωγούς ελκυστικές προσφορές ΣΑΗΕ. Τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να παρέχουν στήριξη σε ΣΑΗΕ για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ορυκτά καύσιμα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να αυτοπεριορίζονται στη στήριξη μόνο συστημάτων εγγυήσεων που στηρίζουν τη νέα παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας, σε ευθυγράμμιση με τις πολιτικές τους για την απανθρακοποίηση, ιδίως όταν η αγορά ΣΑΗΕ για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας δεν είναι επαρκώς ανεπτυγμένη. Μολονότι η βασική προσέγγιση θα πρέπει να είναι η απαγόρευση των διακρίσεων μεταξύ των καταναλωτών, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αποφασίσουν να προσανατολίσουν τα μέσα αυτά σε συγκεκριμένες κατηγορίες καταναλωτών, εφαρμόζοντας αντικειμενικά και αμερόληπτα κριτήρια. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν τον απαραίτητο συντονισμό, μεταξύ άλλων με μηχανισμούς που παρέχονται σε επίπεδο Ένωσης, για παράδειγμα από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ).

(30) Τα κράτη μέλη έχουν στη διάθεσή τους διάφορα μέσα για τη στήριξη της ανάπτυξης των αγορών ΣΑΗΕ κατά τον σχεδιασμό και την κατανομή δημόσιας στήριξης. Η δυνατότητα των φορέων ανάπτυξης έργων ανανεώσιμης ενέργειας που συμμετέχουν σε διαγωνισμό δημόσιας στήριξης να δεσμεύουν μερίδιο της παραγωγής προς πώληση μέσω ΣΑΗΕ θα συμβάλει στην προώθηση και την ανάπτυξη των αγορών ΣΑΗΕ. Επιπλέον, στο πλαίσιο της αξιολόγησης των εν λόγω προσφορών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσπαθήσουν να εφαρμόζουν κριτήρια για την παροχή κινήτρων πρόσβασης στην αγορά συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας σε φορείς που αντιμετωπίζουν φραγμούς εισόδου, όπως οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, δίνοντας προτεραιότητα στους προσφέροντες που υποβάλλουν υπογεγραμμένη ΣΑΗΕ ή αναλαμβάνουν τη δέσμευση να υπογράψουν ΣΑΗΕ για μέρος της παραγωγής του έργου από έναν ή περισσότερους δυνητικούς αγοραστές που αντιμετωπίζουν δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά ΣΑΗΕ.

(31) Προκειμένου να συμβάλει στη διαφάνεια και την ανάπτυξη των αγορών ΣΑΗΕ σε επίπεδο Ένωσης και κρατών μελών, ο ACER θα πρέπει να δημοσιεύει ετήσια αξιολόγηση για τις εν λόγω αγορές, να αξιολογεί την ανάγκη ανάπτυξης και έκδοσης προαιρετικών υποδειγμάτων για τις ΣΑΗΕ και να τις αναπτύσσει, εάν η αξιολόγηση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπάρχει τέτοια ανάγκη.

(32) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στις διασυνοριακές ΣΑΗΕ και να άρουν τους αδικαιολόγητους φραγμούς που σχετίζονται συγκεκριμένα με αυτές, ώστε οι καταναλωτές στα κράτη μέλη με περιορισμένη δυναμικότητα να μπορούν να έχουν πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται σε άλλες περιοχές χωρίς διακρίσεις.

(33) Όταν, με βάση τη σχετική αξιολόγηση, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα κράτη μέλη χρειάζονται στήριξη για την άρση των φραγμών στις αγορές ΣΑΗΕ, θα πρέπει να είναι σε θέση να καταρτίζει ειδικές κατευθυντήριες γραμμές. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να εστιάζονται κυρίως στην άρση των φραγμών που εμποδίζουν την επέκταση των αγορών ΣΑΗΕ, συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακών ΣΑΗΕ. Οι φραγμοί αυτοί μπορούν να παρουσιάζονται με πολλές μορφές, από κανονιστικούς φραγμούς, ιδίως δυσανάλογες ή μεροληπτικές διαδικασίες ή επιβαρύνσεις, έως τον ρόλο των εγγυήσεων προέλευσης ή τη μεταχείριση των ΣΑΗΕ όσον αφορά την πρόσβαση των δυνητικών αγοραστών σε χρηματοδοτικές λύσεις.

(34) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 προβλέπει τη χρήση του μηχανισμού χρηματοδότησης της Ένωσης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ως εργαλείου που διευκολύνει την επίτευξη του δεσμευτικού στόχου της Ένωσης για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές το 2030. Κατ' εφαρμογή της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2023/2413 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([20]), τα κράτη μέλη οφείλουν να προσπαθούν συλλογικά να αυξήσουν το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας της Ένωσης το 2030 σε 45 %, επιπλέον του δεσμευτικού στόχου της Ένωσης για 42,5 %. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογήσει κατά πόσον τα μέτρα σε επίπεδο Ένωσης μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη του πρόσθετου μεριδίου 2,5 % της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας της Ένωσης, συμπληρώνοντας τα εθνικά μέτρα. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα πρέπει να αναλύσει τη δυνατότητα χρήσης του μηχανισμού χρηματοδότησης της Ένωσης για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές για την οργάνωση δημοπρασιών για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σε επίπεδο Ένωσης σύμφωνα με το οικείο κανονιστικό πλαίσιο.

(35) Όταν τα κράτη μέλη αποφασίζουν να στηρίξουν δημόσια χρηματοδοτούμενες επενδύσεις μέσω «καθεστώτων άμεσης στήριξης των τιμών» σε νέες εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα από μη ορυκτά καύσιμα για την επίτευξη των στόχων απανθρακοποίησης της Ένωσης, τα εν λόγω καθεστώτα θα πρέπει να διαρθρώνονται ως αμφίδρομες συμβάσεις επί διαφοράς ή ισοδύναμα καθεστώτα με τα ίδια αποτελέσματα, ώστε να περιλαμβάνουν, εκτός από την εγγύηση εσόδων, έναν προς τα άνω περιορισμό των αγοραίων εσόδων από τα σχετικά πάγια στοιχεία παραγωγής. Παρότι η υποχρέωση δυνάμει του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να ισχύει μόνο για τη στήριξη επενδύσεων σε νέες εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής, τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να αποφασίζουν να εφαρμόζουν καθεστώτα στήριξης υπό τη μορφή αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμα καθεστώτα με τα ίδια αποτελέσματα και για νέες επενδύσεις που στοχεύουν στην ουσιαστική ανανέωση υφιστάμενων εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής, ή στη σημαντική αύξηση της ικανότητας ή στην παράταση της διάρκειας ζωής των εν λόγω εγκαταστάσεων.

(36) Για λόγους ασφάλειας δικαίου και προβλεψιμότητας, η υποχρέωση διάρθρωσης των καθεστώτων άμεσης στήριξης μέσω αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο σε συμβάσεις στο πλαίσιο καθεστώτων άμεσης στήριξης των τιμών για επενδύσεις σε νέες εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που συνάπτονται την ή μετά τις 17 Ιουλίου 2027. Η εν λόγω μεταβατική περίοδος θα πρέπει να είναι πέντε έτη για υπεράκτια υβριδικά πάγια στοιχεία που συνδέονται με δύο ή περισσότερες ζώνες προσφοράς, λόγω της πολυπλοκότητας των εν λόγω έργων.

(37) Η εμπλοκή συμμετεχόντων στην αγορά στα καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών μέσω αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα θα πρέπει να είναι προαιρετική.

(38) Η υποχρέωση χρήσης αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα δεν θίγει τα οριζόμενα στο άρθρο 6 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001.

(39) Παρότι η οδηγία (ΕΕ) 2024/1711 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([21]) τροποποιεί το άρθρο 4 παράγραφος 3 δεύτερο εδάφιο της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, οι υπόλοιπες διατάξεις του άρθρου 4 της εν λόγω οδηγίας, με τις οποίες καθορίζονται αρχές σχεδιασμού για τα καθεστώτα στήριξης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, εξακολουθούν να εφαρμόζονται.

(40) Οι αμφίδρομες συμβάσεις επί διαφοράς ή τα ισοδύναμα καθεστώτα με τα ίδια αποτελέσματα θα διασφαλίζουν ότι τα έσοδα των παραγωγών που προέρχονται από νέες επενδύσεις στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας οι οποίες επωφελούνται από δημόσια στήριξη θα εξαρτώνται λιγότερο από τις ευμετάβλητες τιμές της παραγωγής με βάση τα ορυκτά καύσιμα, η οποία συνήθως καθορίζει την τιμή στην αγορά επόμενης ημέρας.

(41) Οι αρχές σχεδιασμού που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό θα εφαρμόζονται στα καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών υπό τη μορφή αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα. Κατά την αξιολόγηση αυτών των αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα βάσει των

([20]) Οδηγία (ΕΕ) 2023/2413 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Οκτωβρίου 2023, για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 και της οδηγίας 98/70/ΕΚ όσον αφορά την προώθηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, και την κατάργηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([21]) Οδηγία (ΕΕ) 2024/1711 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, για την τροποποίηση των οδηγιών (ΕΕ) 2018/2001 και (ΕΕ) 2019/944 όσον αφορά τη βελτίωση του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης (ΕΕ L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj).

κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή θα πρέπει να ελέγχει τη συμμόρφωση των εν λόγω συμβολαίων ή καθεστώτων με το ενωσιακό δίκαιο που συνδέεται άμεσα με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, όπως οι αρχές σχεδιασμού αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμα καθεστώτα με τα ίδια αποτελέσματα που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό. Οι εν λόγω αμφίδρομες συμβάσεις επί διαφοράς ή ισοδύναμα καθεστώτα με τα ίδια αποτελέσματα θα πρέπει να σχεδιάζονται κατά τρόπο ώστε να διατηρούνται τα κίνητρα για την αποδοτική λειτουργία και συμμετοχή των εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, ειδικότερα δε για να αντανακλώνται οι συνθήκες της αγοράς. Κατά την αξιολόγησή της, η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίζει ότι ο σχεδιασμός αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα δεν οδηγεί σε αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και του εμπορίου στην εσωτερική αγορά. Η Επιτροπή θα πρέπει ειδικότερα να διασφαλίζει ότι η διανομή των εσόδων στις επιχειρήσεις δεν στρεβλώνει τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά, ιδίως στις περιπτώσεις που δεν μπορεί να εφαρμοσθεί ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών. Οι αμφίδρομες συμβάσεις επί διαφοράς ή τα ισοδύναμα καθεστώτα με τα ίδια αποτελέσματα θα μπορούσαν να ποικίλουν ως προς τη διάρκεια και να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, συμβάσεις επί διαφοράς με βάση την έγχυση με μία ή περισσότερες τιμές εξάσκησης, με κατώτατη τιμή, ή συμβάσεις επί διαφοράς με βάση την ικανότητα ή δείκτες αναφοράς. Η υποχρέωση χρήσης αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα δεν εφαρμόζεται σε καθεστώτα στήριξης που δεν συνδέονται άμεσα με ηλεκτροπαραγωγή, όπως η αποθήκευση ενέργειας, και δεν χρησιμοποιούν άμεση στήριξη των τιμών, όπως επενδυτική ενίσχυση με τη μορφή αρχικών επιχορηγήσεων, φορολογικών μέτρων ή πράσινων πιστοποιητικών. Για να παρασχεθούν κίνητρα στους αντισυμβαλλομένους να εκπληρώνουν τις συμβατικές υποχρεώσεις τους, οι αμφίδρομες συμβάσεις επί διαφοράς ή τα ισοδύναμα καθεστώτα με τα ίδια αποτελέσματα θα πρέπει να περιλαμβάνουν ποινικές ρήτρες που εφαρμόζονται σε περίπτωση αδικαιολόγητης μονομερούς πρόωρης καταγγελίας της σύμβασης.

(42) Ωστόσο, στον βαθμό που ο περιορισμός στον καθορισμό καθεστώτων άμεσης στήριξης των τιμών με τη μορφή αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα μειώνει τα είδη των καθεστώτων άμεσης στήριξης των τιμών που μπορούν να θεσπίσουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, θα πρέπει να αφορά τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και μη ορυκτών καυσίμων με χαμηλό και σταθερό λειτουργικό κόστος και τεχνολογίες που κατά κανόνα δεν παρέχουν ευελιξία στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας, εξαιρουμένων των τεχνολογιών που βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο διείσδυσης στην αγορά. Αυτό είναι αναγκαίο για να διασφαλιστεί ότι δεν τίθεται σε κίνδυνο η οικονομική βιωσιμότητα των τεχνολογιών παραγωγής με υψηλό οριακό κόστος και για να διατηρηθούν τα κίνητρα των τεχνολογιών που μπορούν να προσφέρουν ευελιξία στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας, για την υποβολή προσφορών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας με βάση το κόστος ευκαιρίας τους. Επιπλέον, ο περιορισμός στον καθορισμό καθεστώτων άμεσης στήριξης των τιμών με τη μορφή αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα δεν θα πρέπει να ισχύει για αναδυόμενες τεχνολογίες για τις οποίες μπορεί να υπάρχουν άλλα είδη καθεστώτων άμεσης στήριξης των τιμών που να είναι καταλληλότερα για να ενθαρρύνουν την υιοθέτησή τους. Ο περιορισμός δεν θα πρέπει να θίγει την πιθανή εξαίρεση για εγκαταστάσεις ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μικρής κλίμακας και έργα επίδειξης σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, θα πρέπει δε να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες των κοινοτήτων ανανεώσιμης ενέργειας σύμφωνα με την οδηγία αυτή. Δεδομένης της ανάγκης να παρέχεται κανονιστική ασφάλεια για τους παραγωγούς, η υποχρέωση των κρατών μελών να εφαρμόζουν καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με τη μορφή αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα θα πρέπει να ισχύει μόνο για τις επενδύσεις σε νέες εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας που χρησιμοποιούν τις πηγές που προσδιορίζονται στην παρούσα αιτιολογική σκέψη.

(43) Λόγω του προς τα άνω περιορισμού των αγοραίων εσόδων, τα καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών με τη μορφή αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα αναμένεται να αποτελέσουν πρόσθετη πηγή εσόδων για τα κράτη μέλη σε περιόδους υψηλών τιμών της ενέργειας. Για να μετριαστούν περαιτέρω οι επιπτώσεις των υψηλών τιμών ηλεκτρικής ενέργειας στους λογαριασμούς ενέργειας των καταναλωτών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οποιαδήποτε έσοδα εισπράττονται από τους παραγωγούς οι οποίοι υπόκεινται σε καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών με τη μορφή αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα, ή το ισοδύναμο σε οικονομική αξία των εν λόγω εσόδων, μετακυλίονται στους τελικούς πελάτες, συμπεριλαμβανομένων των οικιακών πελατών, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των ενεργοβόρων επιχειρήσεων. Κατά τη διανομή των εσόδων στους οικιακούς πελάτες, τα κράτη μέλη θα πρέπει ιδίως να έχουν τη δυνατότητα να ευνοούν τους ευάλωτους πελάτες και τους πελάτες που πλήττονται από την ενεργειακή φτώχεια. Λόγω των ευρύτερων οφελών που προκύπτουν για τους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας από τις επενδύσεις σε ανανεώσιμη ενέργεια, ενεργειακή απόδοση και ανάπτυξη ενέργειας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τα έσοδα από τις αμφίδρομες συμβάσεις επί διαφοράς ή από τα ισοδύναμα καθεστώτα με τα ίδια αποτελέσματα, ή το ισοδύναμο σε οικονομική αξία των εν λόγω εσόδων, για να χρηματοδοτούν επενδύσεις με σκοπό τη μείωση του κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας για τους τελικούς πελάτες και, μεταξύ άλλων για συγκεκριμένες οικονομικές δραστηριότητες, όπως επενδύσεις στην ανάπτυξη του δικτύου διανομής, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τις υποδομές φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τα έσοδα αυτά ή το ισοδύναμο σε οικονομική αξία των εν λόγω εσόδων, για να χρηματοδοτούν το κόστος των καθεστώτων άμεσης στήριξης των τιμών. Η αναδιανομή των εσόδων θα πρέπει να γίνεται κατά τρόπο που να διασφαλίζει ότι οι πελάτες εξακολουθούν να είναι σε κάποιο βαθμό εκτεθειμένοι στο μήνυμα των τιμών, ώστε, όταν οι τιμές είναι υψηλές, να μειώνουν την κατανάλωσή τους ή να τη μετατοπίζουν σε περιόδους χαμηλότερων τιμών, οι οποίες είναι συνήθως περίοδοι με υψηλότερο μερίδιο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν υπόψη την κατανάλωση σε ώρες εκτός αιχμής, ώστε να διατηρούν τα κίνητρα για ευελιξία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι ισότιμοι όροι ανταγωνισμού και ο ανταγωνισμός μεταξύ των διαφόρων προμηθευτών δεν επηρεάζονται από την αναδιανομή των εσόδων στους τελικούς καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας. Οι αρχές αυτές δεν θα πρέπει να είναι υποχρεωτικές για έσοδα που προκύπτουν από συμβάσεις στο πλαίσιο καθεστώτων

άμεσης στήριξης των τιμών που είχαν συναφθεί πριν από την ημερομηνία εφαρμογής της υποχρέωσης χρήσης αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα. Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να διανέμουν έσοδα από τις αμφίδρομες συμβάσεις επί διαφοράς ή τα ισοδύναμα καθεστώτα με τα ίδια αποτελέσματα χωρίς η διανομή αυτή να θεωρείται ρύθμιση των τιμών λιανικής σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944.

(44) Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών ή τα ισοδύναμα καθεστώτα με τα ίδια αποτελέσματα, ανεξάρτητα από τη μορφή τους, δεν υπονομεύουν την αποτελεσματική, ανταγωνιστική και ρευστή λειτουργία των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ παράλληλα διατηρούν τα κίνητρα των παραγωγών να αντιδρούν στα μηνύματα της αγοράς, συμπεριλαμβανομένης της παύσης της παραγωγής όταν οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας είναι χαμηλότερες από το λειτουργικό τους κόστος, αλλά και τα κίνητρα των τελικών πελατών για μείωση της κατανάλωσης όταν οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας είναι υψηλές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα καθεστώτα στήριξης δεν αποτελούν εμπόδιο για την ανάπτυξη εμπορικών συμβάσεων όπως οι ΣΑΗΕ.

(45) Ως εκ τούτου, οι αμφίδρομες συμβάσεις επί διαφοράς ή τα ισοδύναμα καθεστώτα με τα ίδια αποτελέσματα και οι ΣΑΗΕ διαδραματίζουν συμπληρωματικό ρόλο στην προώθηση της ενεργειακής μετάβασης και στην αξιοποίηση των οφελών της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της ενέργειας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στους καταναλωτές. Με την επιφύλαξη των απαιτήσεων που εισάγονται στον παρόντα κανονισμό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι ελεύθερα να αποφασίζουν ποια μέσα θα χρησιμοποιήσουν για την επίτευξη των στόχων απανθρακοποίησης. Μέσω των ΣΑΗΕ, οι ιδιώτες επενδυτές συμβάλλουν στην πρόσθετη ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας και ενέργειας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, εξασφαλίζοντας παράλληλα χαμηλές και σταθερές τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας μακροπρόθεσμα. Ομοίως, μέσω των αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή των ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα, ο ίδιος στόχος επιτυγχάνεται από δημόσιους φορείς για λογαριασμό των καταναλωτών. Και τα δύο μέσα είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης για απανθρακοποίηση μέσω της ανάπτυξης ανανεώσιμης ενέργειας και ενέργειας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, με παράλληλη προώθηση των οφελών της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας χαμηλού κόστους για τους καταναλωτές.

(46) Η επιτάχυνση της διάδοσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας απαιτεί αυξανόμενη διαθεσιμότητα λύσεων ευελιξίας προκειμένου να διασφαλιστεί η ενσωμάτωσή τους στο δίκτυο και να δοθεί η δυνατότητα στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας και στο δίκτυο να προσαρμοστούν στη μεταβλητότητα της παραγωγής και της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας σε διαφορετικούς χρονικούς ορίζοντες. Για την προώθηση της ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, η ρυθμιστική αρχή, ή άλλη αρχή ή οντότητα που έχει οριστεί από κράτος μέλος, θα πρέπει να αξιολογεί περιοδικά την ανάγκη για ευελιξία σε εθνικό επίπεδο στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας με βάση τα στοιχεία που υποβάλλουν οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και οι διαχειριστές συστημάτων διανομής και μια κοινή ευρωπαϊκή μεθοδολογία που υπόκειται σε δημόσια διαβούλευση και έγκριση από τον ACER. Η εκτίμηση των αναγκών ευελιξίας του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη όλες τις υφιστάμενες και προγραμματισμένες επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων των υφιστάμενων πάγιων στοιχείων που δεν είναι ακόμη συνδεδεμένα με το δίκτυο, όσον αφορά πηγές ευελιξίας όπως η ευέλικτη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, οι γραμμές διασύνδεσης, η απόκριση ζήτησης, η αποθήκευση ενέργειας ή η παραγωγή ανανεώσιμων καυσίμων, λόγω της ανάγκης απανθρακοποίησης του ενεργειακού συστήματος. Ο ACER θα πρέπει να αξιολογεί περιοδικά τις εθνικές εκθέσεις και να συντάσσει έκθεση σε επίπεδο Ένωσης με συστάσεις για ζητήματα διασυνοριακού ενδιαφέροντος. Με βάση την εθνική έκθεση των αναγκών ευελιξίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίσουν έναν ενδεικτικό εθνικό στόχο ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, που θα περιλαμβάνει τις αντίστοιχες συγκεκριμένες συνεισφορές τόσο της απόκρισης ζήτησης όσο και της αποθήκευσης ενέργειας, ο οποίος θα πρέπει επίσης να αποτυπώνεται στα ενοποιημένα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999. Υπό το φως των σχεδίων αυτών, η Επιτροπή θα πρέπει να είναι σε θέση να καταρτίσει ενωσιακή στρατηγική για την ευελιξία, με ιδιαίτερη έμφαση στην απόκριση ζήτησης και την αποθήκευση ενέργειας, η οποία να συνάδει με τους ενεργειακούς και κλιματικούς στόχους της Ένωσης για το 2030 και τον στόχο κλιματικής ουδετερότητας για το 2050. Η Επιτροπή θα πρέπει να μπορεί να καταθέτει νομοθετική πρόταση που θα συνοδεύει την εν λόγω ενωσιακή στρατηγική.

(47) Για την επίτευξη του ενδεικτικού εθνικού στόχου για ευελιξία χωρίς ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων συγκεκριμένων συνεισφορών της απόκρισης ζήτησης και της αποθήκευσης ενέργειας, και όταν οι ανάγκες ευελιξίας δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με την άρση των φραγμών της αγοράς και τις υφιστάμενες επενδύσεις, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να εφαρμόζουν καθεστώτα στήριξης της ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα τα οποία συνίστανται σε πληρωμές για τη διαθέσιμη δυναμικότητα της ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα. Επιπλέον, τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν ήδη μηχανισμό ισχύος θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να προωθήσουν τη συμμετοχή ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα όπως η απόκριση ζήτησης και η αποθήκευση ενέργειας, επανασχεδιάζοντας κριτήρια ή χαρακτηριστικά, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 22 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943. Τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν ήδη μηχανισμό ισχύος θα πρέπει επίσης να μπορούν να εφαρμόζουν καθεστώτα στήριξης της ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, εάν τα εν λόγω καθεστώτα είναι αναγκαία για την επίτευξη του ενδεικτικού εθνικού στόχου για ευελιξία χωρίς ορυκτά καύσιμα, ιδίως με την ταυτόχρονη προσαρμογή των οικείων μηχανισμών ισχύος για την περαιτέρω προώθηση της συμμετοχής της ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως η απόκριση ζήτησης και η αποθήκευση ενέργειας. Τα εν λόγω καθεστώτα θα πρέπει να καλύπτουν νέες επενδύσεις σε ευελιξία χωρίς ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων σε υφιστάμενα πάγια στοιχεία, μεταξύ άλλων σε όσα αποσκοπούν στην περαιτέρω ανάπτυξη της ευελιξίας απόκρισης ζήτησης.

(48) Για τη στήριξη των στόχων περιβαλλοντικής προστασίας, ως ανώτατο όριο θα πρέπει να θεωρείται το όριο εκπομπών CO_2 που ορίζεται στο άρθρο 22 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να καθορίσουν τεχνικά πρότυπα επιδόσεων και όρια εκπομπών CO_2 που περιορίζουν τη συμμετοχή σε μηχανισμούς ισχύος μόνο σε ευέλικτες τεχνολογίες χωρίς ορυκτά καύσιμα, σε πλήρη ευθυγράμμιση την ανακοίνωση της Επιτροπής, της

18ης Φεβρουαρίου 2022, με τίτλο «Κατευθυντήριες γραμμές του 2022 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας», οι οποίες ενθαρρύνουν τα κράτη μέλη να ενσωματώσουν πράσινα κριτήρια στους μηχανισμούς ισχύος.

(49) Καθώς οι μη συντονισμένοι μηχανισμοί ισχύος μπορούν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, η δέσμη μέτρων «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους» εισήγαγε ολοκληρωμένο πλαίσιο για την καλύτερη εκτίμηση της ανάγκης και τη βελτίωση του σχεδιασμού των μηχανισμών ισχύος. Μολονότι είναι ανάγκη να περιοριστούν οι στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό και στην εσωτερική αγορά, μαζί με κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο, οι μηχανισμοί ισχύος μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της επάρκειας των πόρων, ιδίως κατά τη μετάβαση προς ένα σύστημα χωρίς ανθρακούχες εκπομπές και για τα ανεπαρκώς διασυνδεδεμένα ενεργειακά συστήματα. Ως εκ τούτου, παρότι οι μηχανισμοί ισχύος δεν θα πρέπει πλέον να θεωρούνται μέτρα έσχατης ανάγκης, η αναγκαιότητα και ο σχεδιασμός τους θα πρέπει να αξιολογούνται περιοδικά υπό το πρίσμα του εξελισσόμενου ρυθμιστικού πλαισίου και των συνθηκών της αγοράς. Ωστόσο, η διαδικασία για την θέσπιση μηχανισμών ισχύος έχει αποδειχθεί περίπλοκη. Για την εξέταση των δυνατοτήτων εξορθολογισμού και απλούστευσης της διαδικασίας εφαρμογής μηχανισμών ισχύος και να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη μπορούν να αντιμετωπίσουν εγκαίρως τα θέματα επάρκειας, παρέχοντας παράλληλα τον απαραίτητο έλεγχο για να αποτρέπεται η πρόκληση ζημίας για την εσωτερική αγορά, η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει, έως τις 17 Ιανουαρίου 2025 αναλυτική έκθεση στην οποία θα αξιολογούνται οι εν λόγω δυνατότητες. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα πρέπει να ζητήσει από τον ACER να τροποποιήσει τη μεθοδολογία για την εκτίμηση της επάρκειας των πόρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο σύμφωνα με την ισχύουσα διαδικασία, ανάλογα με την περίπτωση. Κατόπιν διαβούλευσης με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει προτάσεις με στόχο, κατά περίπτωση, την απλούστευση της διαδικασίας αξιολόγησης των μηχανισμών ισχύος έως τις 17 Απριλίου 2025.

(50) Η σύνδεση νέων εγκαταστάσεων παραγωγής και ζήτησης με το δίκτυο, ιδίως σταθμών παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, συχνά αντιμετωπίζει καθυστερήσεις στις διαδικασίες σύνδεσης δικτύου. Ένας από τους λόγους για τις καθυστερήσεις αυτές είναι η έλλειψη διαθέσιμης δυναμικότητας του δικτύου στην τοποθεσία που έχει επιλέξει ο επενδυτής, γεγονός που συνεπάγεται την ανάγκη επεκτάσεων ή ενισχύσεων του δικτύου για τη σύνδεση των εγκαταστάσεων με το σύστημα με ασφαλή τρόπο. Μια νέα απαίτηση για τους διαχειριστές συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας, τόσο σε επίπεδο μεταφοράς όσο και σε επίπεδο διανομής, να δημοσιεύουν και να επικαιροποιούν πληροφορίες σχετικά με τη διαθέσιμη δυναμικότητα για νέες συνδέσεις στις περιοχές που καλύπτουν θα διευκολύνει την πρόσβαση των επενδυτών σε πληροφορίες σχετικά με τη διαθέσιμη δυναμικότητα του δικτύου εντός του συστήματος και, ως εκ τούτου, θα επιταχύνει την λήψη αποφάσεων, κάτι που, με τη σειρά του, θα επιταχύνει την απαιτούμενη ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να επικαιροποιούνται τακτικά, τουλάχιστον κάθε μήνα, από τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς θα πρέπει επίσης να δημοσιεύουν τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό των διαθέσιμων δυναμικοτήτων δικτύου, όπως υφιστάμενη ζήτηση και ικανότητα παραγωγής, τις παραδοχές για την αξιολόγηση της πιθανής περαιτέρω ενσωμάτωσης πρόσθετων χρηστών συστήματος, τις σχετικές πληροφορίες για πιθανή περικοπή ενέργειας και την προσδοκία επικείμενων σχετικών αναπτύξεων του δικτύου.

(51) Επιπλέον, για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα των χρονοβόρων διαδικασιών απάντησης στα αιτήματα σύνδεσης με το δίκτυο, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς θα πρέπει να παρέχουν σαφείς και διαφανείς πληροφορίες στους χρήστες του συστήματος σχετικά με την κατάσταση και την επεξεργασία των αιτημάτων σύνδεσής τους. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς θα πρέπει να παρέχουν τις πληροφορίες αυτές εντός τριών μηνών από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος και θα πρέπει να τις επικαιροποιούν σε τακτική βάση, τουλάχιστον ανά τρίμηνο.

(52) Δεδομένου ότι η Εσθονία, η Λετονία και η Λιθουανία δεν έχουν ακόμη συγχρονιστεί με το ενωσιακό σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας, αντιμετωπίζουν πολύ ειδικές προκλήσεις κατά την οργάνωση αγορών εξισορρόπησης και τη βασισμένη στην αγορά προμήθεια επικουρικών υπηρεσιών. Μολονότι η πρόοδος προς τον συγχρονισμό βρίσκεται σε εξέλιξη, ένα από τα κρίσιμα προαπαιτούμενα για τη σταθερή σύγχρονη λειτουργία του συστήματος είναι η διαθεσιμότητα επαρκών αποθεμάτων ισχύος εξισορρόπησης για ρύθμιση της συχνότητας. Ωστόσο, λόγω της εξάρτησής τους από τη ρωσική συγχρονισμένη περιοχή για τη διαχείριση της συχνότητας, τα κράτη της Βαλτικής δεν ήταν ακόμη σε θέση να αναπτύξουν δική τους λειτουργούσα αγορά εξισορρόπησης. Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας έχει αυξήσει σε σημαντικό βαθμό τον κίνδυνο για την ασφάλεια του εφοδιασμού ως αποτέλεσμα της απουσίας δικών τους αγορών εξισορρόπησης. Ως εκ τούτου, οι απαιτήσεις του άρθρου 6 παράγραφοι 9, 10 και 11 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 και του άρθρου 41 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2195 της Επιτροπής [22], οι οποίες έχουν σχεδιαστεί να εφαρμόζονται σε υφιστάμενες αγορές εξισορρόπησης, δεν αποτυπώνουν ακόμη την κατάσταση στην Εσθονία, τη Λετονία και τη Λιθουανία, δεδομένου ιδίως ότι η ανάπτυξη αγορών εξισορρόπησης απαιτεί χρόνο και νέες επενδύσεις σε ισχύ εξισορρόπησης. Η Εσθονία, η Λετονία και η Λιθουανία θα πρέπει, συνεπώς, κατά παρέκκλιση από τις εν λόγω απαιτήσεις, να έχουν το δικαίωμα να συνάπτουν πιο μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές συμβάσεις για την προμήθεια ισχύος εξισορρόπησης για μια μεταβατική περίοδο.

(53) Οι μεταβατικές περίοδοι για την Εσθονία, τη Λετονία και τη Λιθουανία θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά το συντομότερο δυνατόν μετά τον συγχρονισμό, και θα πρέπει να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη των κατάλληλων εργαλείων αγοράς τα οποία θα εξασφαλίζουν βραχυπρόθεσμα αποθέματα εξισορρόπησης και άλλες απαραίτητες επικουρικές υπηρεσίες, καθώς και να περιοριστούν στο χρονικό διάστημα που είναι απαραίτητο για τη διαδικασία αυτή.

[22] Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2195 της Επιτροπής, της 23ης Νοεμβρίου 2017, σχετικά με τον καθορισμό κατευθυντήριας γραμμής για την εξισορρόπηση ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 312 της 28.11.2017, σ. 6).

(54) Τα κράτη της Βαλτικής αναμένεται να συγχρονιστούν με τη συγχρονισμένη περιοχή της ηπειρωτικής Ευρώπης μέσω γραμμής διπλού κυκλώματος που θα συνδέει την Πολωνία με τη Λιθουανία. Μετά τον συγχρονισμό, η δυναμικότητα της γραμμής αυτής θα πρέπει, κατά μεγάλο μέρος, να χρησιμοποιηθεί για περιθώρια αξιοπιστίας σε περίπτωση ξαφνικής διακοπής λειτουργίας του βαλτικού συστήματος και επακόλουθων ακούσιων αποκλίσεων. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς θα πρέπει να συνεχίσουν να προσφέρουν τη μέγιστη δυναμικότητα στις διασυνοριακές συναλλαγές σε συμμόρφωση με τα λειτουργικά όρια ασφάλειας και λαμβάνοντας υπόψη τα απρόβλεπτα στα συστήματα της Πολωνίας και της Λιθουανίας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ανακύπτουν από διακοπές λειτουργίας των γραμμών συνεχούς ρεύματος υψηλής τάσης, ή από την αποσύνδεση των βαλτικών χωρών από τη συγχρονισμένη περιοχή της ηπειρωτικής Ευρώπης. Η ιδιαιτερότητα αυτής της διασύνδεσης θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής δυναμικότητας και των απρόβλεπτων σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943.

(55) Οι μηχανισμοί ισχύος θα πρέπει να είναι ανοικτοί στη συμμετοχή όλων των πόρων που μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτούμενες τεχνικές επιδόσεις, όπως οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής που λειτουργούν με φυσικό αέριο, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν το όριο εκπομπών που ορίζεται στο άρθρο 22 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, καθώς και τυχόν εθνικά όρια εκπομπών ή άλλα αντικειμενικά περιβαλλοντικά κριτήρια τα οποία ενδεχομένως να θελήσουν να εφαρμόσουν τα κράτη μέλη για την επιτάχυνση της μετάβασης από τα ορυκτά καύσιμα.

(56) Για τη στήριξη των στόχων περιβαλλοντικής προστασίας, το άρθρο 22 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 ορίζει απαιτήσεις σχετικά με τα όρια εκπομπών CO_2 για τους μηχανισμούς ισχύος. Ωστόσο, κατά τη μετάβασή τους προς ένα σύστημα χωρίς ανθρακούχες εκπομπές και στον απόηχο της ενεργειακής κρίσης, τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν μηχανισμούς ισχύος οι οποίοι είχαν εγκριθεί πριν την 4η Ιουλίου 2019 θα πρέπει να μπορούν, κατ' εξαίρεση και ως μηχανισμός έσχατης ανάγκης, να παρεκκλίνουν από το εν λόγω όριο εκπομπών CO_2 για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, η παρέκκλιση αυτή θα πρέπει να περιορίζεται στην υφιστάμενη ισχύ παραγωγής της οποίας η εμπορική παραγωγή ξεκίνησε πριν από τις 4 Ιουλίου 2019, δηλαδή πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943. Το αίτημα παρέκκλισης θα πρέπει να συνοδεύεται από έκθεση του οικείου κράτους μέλους στην οποία αξιολογείται ο αντίκτυπος της παρέκκλισης στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και την ενεργειακή μετάβαση. Η εν λόγω έκθεση θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει σχέδιο με ορόσημα για τη μετάβαση προς τη μη συμμετοχή ισχύος παραγωγής που δεν πληροί τα όρια εκπομπών CO_2 στους μηχανισμούς ισχύος. Μετά τη χορήγηση παρέκκλισης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να οργανώσουν διαδικασίες προμήθειας που πληρούν όλες τις απαιτήσεις του κεφαλαίου IV του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, εξαιρουμένων όσων αφορούν τα όρια εκπομπών CO_2. Ισχύς παραγωγής που δεν πληροί τα όρια εκπομπών CO_2 δεν θα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο προμήθειας για περίοδο μεγαλύτερη του ενός έτους και με περίοδο παράδοσης που υπερβαίνει τη διάρκεια της παρέκκλισης. Πριν από την πρόσθετη διαδικασία προμήθειας που είναι ανοικτή στη συμμετοχή ισχύος παραγωγής που δεν πληροί τα όρια εκπομπών CO_2 θα πρέπει να διενεργείται διαδικασία προμήθειας με στόχο τη μεγιστοποίηση της συμμετοχής ισχύος που πληροί τα όρια εκπομπών CO_2, μεταξύ άλλων με την παροχή επαρκούς αύξησης των τιμών ισχύος ώστε να παρέχονται κίνητρα για επενδύσεις στην εν λόγω ισχύ.

(57) Η Επιτροπή θα πρέπει να επανεξετάσει τον παρόντα κανονισμό προκειμένου να διασφαλίσει την ανθεκτικότητα του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας σε περιόδους κρίσης και την ικανότητά του να στηρίζει τους στόχους της Ένωσης για απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές, να ενισχύσει περαιτέρω την ολοκλήρωση της αγοράς και να προωθήσει τις απαραίτητες επενδύσεις σε υποδομές, καθώς και την ανάπτυξη αγοράς ΣΑΗΕ. Βάσει της επανεξέτασης αυτής, η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει περιεκτική έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο συνοδευόμενη από νομοθετική πρόταση, εάν είναι απαραίτητο. Στην έκθεση αυτή, η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογεί ειδικότερα την αποτελεσματικότητα της τρέχουσας δομής και λειτουργίας των βραχυπρόθεσμων αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και τις πιθανές ανεπάρκειές τους και τα πιθανά διορθωτικά μέτρα και εργαλεία που πρέπει να εφαρμόζονται σε καταστάσεις κρίσης ή έκτακτης ανάγκης, και την καταλληλότητα του νομικού και χρηματοδοτικού πλαισίου της Ένωσης για τα δίκτυα διανομής. Η εν λόγω έκθεση θα πρέπει επίσης να καλύπτει την ικανότητα επίτευξης των στόχων της Ένωσης σχετικά με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την εσωτερική αγορά ενέργειας, καθώς και τις δυνατότητες και τη βιωσιμότητα της δημιουργίας μίας ή περισσότερων πλατφορμών ενωσιακών αγορών για τις ΣΑΗΕ.

(58) Στον βαθμό που οποιοδήποτε από τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό συνιστά κρατική ενίσχυση, οι διατάξεις που αφορούν το εν λόγω μέτρο δεν θίγουν την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 ΣΛΕΕ. Η Επιτροπή είναι αρμόδια να κρίνει τη συμβατότητα της κρατικής ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά.

(59) Τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό ισχύουν με την επιφύλαξη της εφαρμογής των κανονισμών (ΕΕ) 2016/1011 ([23]) και (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([24]) και της οδηγίας 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([25]).

([23]) Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2016, σχετικά με τους δείκτες που χρησιμοποιούνται ως δείκτες αναφοράς σε χρηματοπιστωτικά μέσα και χρηματοπιστωτικές συμβάσεις ή για τη μέτρηση της απόδοσης επενδυτικών κεφαλαίων, και για την τροποποίηση των οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2014/17/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 596/2014 (ΕΕ L 171 της 29.6.2016, σ. 1).

([24]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, για τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών (ΕΕ L 201 της 27.7.2012, σ. 1).

([25]) Οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της οδηγίας 2011/61/ΕΕ (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 349).

(60) Οι κανονισμοί (ΕΕ) 2019/942 και (ΕΕ) 2019/943 θα πρέπει, επομένως, να τροποποιηθούν αναλόγως.

(61) Δεδομένου ότι ο στόχος του παρόντος κανονισμού, δηλαδή η βελτίωση του σχεδιασμού της ενοποιημένης αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, ιδίως η αποτροπή αδικαιολόγητα υψηλών τιμών ηλεκτρικής ενέργειας, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορεί όμως να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να θεσπίσει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως προβλέπεται στο εν λόγω άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την επίτευξη του στόχου αυτού,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2019/942

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/942 τροποποιείται ως εξής:

1) Το άρθρο 2 τροποποιείται ως εξής:

α) παρεμβάλλεται το ακόλουθο στοιχείο:

«αα) διατυπώνει γνώμες και συστάσεις προς στον ενιαίο μηχανισμό κατανομής που θεσπίστηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1719 της Επιτροπής (*)·

(*) Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1719 της Επιτροπής, της 26ης Σεπτεμβρίου 2016, σχετικά με τον καθορισμό κατευθυντήριας γραμμής για τη μελλοντική κατανομή δυναμικότητας (ΕΕ L 259 της 27.9.2016, σ. 42).»·

β) το στοιχείο δ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«δ) εκδίδει ατομικές αποφάσεις σχετικά με την παροχή πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2, το άρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο β) και το άρθρο 8 στοιχείο γ)· σχετικά με την έγκριση μεθοδολογιών, όρων και προϋποθέσεων σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4 και το άρθρο 5 παράγραφοι 2, 3 και 4· σχετικά με την επανεξέταση των ζωνών προσφοράς σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 7· σχετικά με τεχνικά ζητήματα σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1· σχετικά με τη διαιτησία μεταξύ των ρυθμιστικών αρχών σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 10· σχετικά με τα περιφερειακά συντονιστικά κέντρα όπως αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο α)· σχετικά με την έγκριση και τροποποίηση μεθοδολογιών και υπολογισμών και τεχνικών προδιαγραφών όπως αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1· σχετικά με την έγκριση και τροποποίηση μεθοδολογιών όπως αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 3· σχετικά με τις αποφάσεις εξαιρέσεων όπως αναφέρονται στο άρθρο 10· σχετικά με τις υποδομές σύμφωνα με το άρθρο 11 στοιχείο δ)· για θέματα σχετικά με την ακεραιότητα και τη διαφάνεια της αγοράς χονδρικής σύμφωνα με το άρθρο 12· και σχετικά με την έγκριση και την τροποποίηση της κοινής πρότασης του ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και του φορέα ΔΣΔ της ΕΕ σχετικά με το είδος και τον μορφότυπο των δεδομένων και τη μεθοδολογία που σχετίζεται με την ανάλυση που πρέπει να παρέχεται σε σχέση με τις ανάγκες ευελιξίας σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 9.»·

2) στο άρθρο 3 παράγραφος 2, προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Η παρούσα παράγραφος εφαρμόζεται επίσης στον ενιαίο μηχανισμό κατανομής που θεσπίστηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1719.»·

3) στο άρθρο 4 προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

«9. Οι παράγραφοι 6, 7 και 8 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται επίσης στον ενιαίο μηχανισμό κατανομής που θεσπίστηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1719.»·

4) το άρθρο 5 τροποποιείται ως εξής:

α) στην παράγραφο 8 προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Ο ACER παρακολουθεί τον ενιαίο μηχανισμό κατανομής που θεσπίστηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1719.»·

β) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

«9. Ο ACER εγκρίνει και, εφόσον απαιτείται, τροποποιεί την κοινή πρόταση του ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και του φορέα ΔΣΔ της ΕΕ σχετικά με το είδος και τον μορφότυπο των δεδομένων και τη μεθοδολογία που σχετίζεται με την ανάλυση που πρέπει να παρέχεται σε σχέση με τις ανάγκες ευελιξίας σύμφωνα με το άρθρο 19ε παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943.»·

5) στο άρθρο 6, η παράγραφος 9 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«9. Ο ACER γνωμοδοτεί προς την οικεία ρυθμιστική αρχή και στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1β και το άρθρο 16 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943.»·

6) το άρθρο 15 τροποποιείται ως εξής:

α) στην παράγραφο 4 προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Ο ACER εκδίδει έκθεση σχετικά με τον αντίκτυπο της χρήσης προϊόντων εξομάλυνσης αιχμών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης κατά τη διάρκεια κρίσης κατόπιν της αξιολόγησης δυνάμει του άρθρου 7α παράγραφος 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 και έκθεση για τον αντίκτυπο της ανάπτυξης προϊόντων εξομάλυνσης αιχμών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης υπό κανονικές συνθήκες αγοράς κατόπιν της αξιολόγησης δυνάμει του άρθρου 7α παράγραφος 8 του εν λόγω κανονισμού.»·

β) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

«5. Ο ACER εκδίδει έκθεση του άρθρου 19ε παράγραφος 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 στην οποία αναλύονται οι εθνικές εκθέσεις των εκτιμώμενων αναγκών ευελιξίας και διατυπώνονται συστάσεις για ζητήματα διασυνοριακού ενδιαφέροντος όσον αφορά τις διαπιστώσεις της ρυθμιστικής αρχής ή άλλης αρχής ή οντότητας που ορίζεται από κράτος μέλος.»·

Άρθρο 2

Τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/943 τροποποιείται ως εξής:

1) Το άρθρο 1 τροποποιείται ως εξής:

α) τα στοιχεία α) και β) αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

«α) ο καθορισμός της βάσης για την αποδοτική επίτευξη των στόχων της Ενεργειακής Ένωσης και του στόχου της κλιματικής ουδετερότητας το αργότερο έως το 2050, και ιδίως του πλαισίου για το κλίμα και την ενέργεια για το 2030, με τη διευκόλυνση μετάδοσης των σημάτων της αγοράς για αυξημένη αποτελεσματικότητα, υψηλότερο μερίδιο ανανεώσιμης ενέργειας, ασφάλεια εφοδιασμού, ευελιξία, ολοκλήρωση του συστήματος μέσω πολλαπλών φορέων ενέργειας, βιωσιμότητα, απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές και καινοτομία·

β) ο καθορισμός θεμελιωδών αρχών για εύρυθμες, ενοποιημένες αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες να επιτρέπουν την χωρίς διακρίσεις πρόσβαση στην αγορά για όλους τους παρόχους πηγών ενέργειας και τους πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας, να επιτρέπουν την ανάπτυξη προθεσμιακών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας ώστε να μπορούν οι προμηθευτές και οι καταναλωτές να αντισταθμίζουν ή να προστατεύονται από τον κίνδυνο της μελλοντικής αστάθειας των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας, να ενδυναμώνουν και να προστατεύουν τους καταναλωτές, να εξασφαλίζουν την ανταγωνιστικότητα στην παγκόσμια αγορά, να ενισχύουν την ασφάλεια εφοδιασμού και την ευελιξία μέσω της απόκρισης ζήτησης, της αποθήκευσης ενέργειας και άλλων λύσεων ευελιξίας με βάση μη ορυκτές πηγές ενέργειας, να εξασφαλίζουν την ενεργειακή απόδοση, να διευκολύνουν τη συγκέντρωση κατανεμημένης ζήτησης και προσφοράς, και να καθιστούν δυνατή την ενοποίηση της αγοράς και του τομέα και την αποζημίωση, με βάση την αγορά, της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας·»·

β) προστίθενται τα ακόλουθα στοιχεία:

«ε) η στήριξη μακροπρόθεσμων επενδύσεων στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σε ευελιξία και δίκτυα, ώστε να έχουν οι καταναλωτές τη δυνατότητα να καθιστούν τους λογαριασμούς ενέργειας οικονομικά προσιτούς και λιγότερο εξαρτημένους από τις διακυμάνσεις των τιμών των βραχυπρόθεσμων αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, ιδίως των τιμών των ορυκτών καυσίμων μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα·

στ) ο καθορισμός πλαισίου για τη θέσπιση μέτρων για την αντιμετώπιση των κρίσεων στην τιμή ηλεκτρικής ενέργειας.»·

2) το άρθρο 2 τροποποιείται ως εξής:

α) το σημείο 22) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«22) “μηχανισμός ισχύος”: μέτρο για να εξασφαλίζεται η επίτευξη του απαραίτητου επιπέδου επάρκειας πόρων με την παροχή αμοιβής σε πόρους για τη διαθεσιμότητά τους, εξαιρουμένων μέτρων σχετικών με επικουρικές υπηρεσίες ή με τη διαχείριση της συμφόρησης·»·

β) προστίθενται τα ακόλουθα σημεία:

«72) “ώρα αιχμής”: ώρα κατά την οποία, με βάση τις προβλέψεις των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς και, κατά περίπτωση, των ΝΕΜΟ, η ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας ή η ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από άλλες πηγές εκτός των ανανεώσιμων πηγών ή η τιμή χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας επόμενης ημέρας αναμένεται να είναι η υψηλότερη, λαμβανομένων υπόψη των διαζωνικών ανταλλαγών·

73) “εξομάλυνση αιχμών”: η ικανότητα των συμμετεχόντων στην αγορά να μειώνουν από το δίκτυο την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας τις ώρες αιχμής κατόπιν αιτήματος του διαχειριστή συστήματος·

74) “προϊόν εξομάλυνσης αιχμών”: προϊόν βασιζόμενο στην αγορά μέσω του οποίου οι συμμετέχοντες στην αγορά μπορούν να παρέχουν εξομάλυνση αιχμών στους διαχειριστές συστημάτων·

75) “περιφερειακός εικονικός κόμβος”: μη υλική περιοχή που καλύπτει περισσότερες από μία ζώνες προσφοράς για την οποία καθορίζεται τιμή αναφοράς βάσει μιας μεθοδολογίας·

76) “αμφίδρομη σύμβαση επί διαφοράς”: σύμβαση μεταξύ φορέα εκμετάλλευσης εγκατάστασης ηλεκτροπαραγωγής και αντισυμβαλλομένου, συνήθως δημόσιου φορέα, η οποία παρέχει τόσο προστασία ελάχιστης αμοιβής όσο και όριο υπερβάλλουσας αμοιβής·

77) “σύμβαση αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας” ή “ΣΑΗΕ”: σύμβαση βάσει της οποίας νομικό ή φυσικό πρόσωπο συμφωνεί να αγοράζει ηλεκτρική ενέργεια από παραγωγό ηλεκτρικής ενέργειας σε αγοραία βάση·

78) “ειδική συσκευή μέτρησης”: συσκευή συνδεδεμένη με περιουσιακό στοιχείο ή ενσωματωμένη σε αυτό, η οποία παρέχει υπηρεσίες απόκρισης ζήτησης ή υπηρεσίες ευελιξίας στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας ή σε διαχειριστές συστημάτων·

79) “ευελιξία”: η ικανότητα ενός συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας να προσαρμόζεται στη μεταβλητότητα των μοτίβων παραγωγής και κατανάλωσης και στη διαθεσιμότητα δικτύου, εντός των σχετικών χρονικών πλαισίων της αγοράς.»·

3) το άρθρο 7 τροποποιείται ως εξής:

α) η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και οι ΝΕΜΟ οργανώνουν από κοινού τη διαχείριση των ενοποιημένων αγορών επόμενης ημέρας και ενδοημερήσιων αγορών σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/1222. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και οι ΝΕΜΟ συνεργάζονται σε ενωσιακό επίπεδο ή, εφόσον ενδείκνυται, σε περιφερειακή βάση, προκειμένου να μεγιστοποιείται η αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των συναλλαγών επόμενης ημέρας και των ενδοημερήσιων συναλλαγών ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης. Η υποχρέωση συνεργασίας δεν θίγει την εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου περί ανταγωνισμού. Όσον αφορά τα καθήκοντά τους που σχετίζονται με τις συναλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και οι ΝΕΜΟ υπόκεινται σε ρυθμιστική εποπτεία από τις ρυθμιστικές αρχές σύμφωνα με το άρθρο 59 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 και από τον ACER σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/942, καθώς και στις υποχρεώσεις διαφάνειας και στην αποτελεσματική εποπτεία έναντι της χειραγώγησης της αγοράς όπως καθορίζεται στις σχετικές διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1227/2011.»·

β) η παράγραφος 2 τροποποιείται ως εξής:

i) το στοιχείο γ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«γ) μεγιστοποιούν τις ευκαιρίες για όλους τους συμμετέχοντες στην αγορά να συμμετέχουν χωρίς διακρίσεις σε διαζωνικές και ενδοζωνικές συναλλαγές, όσο το δυνατόν πλησιέστερα στον πραγματικό χρόνο και σε όλες τις ζώνες προσφοράς·

γα) οργανώνονται με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ο επιμερισμός της ρευστότητας μεταξύ όλων των ΝΕΜΟ, ανά πάσα στιγμή, τόσο για τις διαζωνικές όσο και για τις ενδοζωνικές συναλλαγές. Για την αγορά επόμενης ημέρας, από μία ώρα πριν από τη χρονική στιγμή του κλεισίματος της πύλης έως την τελευταία χρονική στιγμή στην οποία επιτρέπονται οι συναλλαγές επόμενης ημέρας, οι ΝΕΜΟ υποβάλλουν όλες τις εντολές για προϊόντα επόμενης ημέρας και προϊόντα με τα ίδια χαρακτηριστικά στην ενιαία σύζευξη επόμενης ημέρας, αφενός, και δεν οργανώνουν συναλλαγές με προϊόντα επόμενης ημέρας ή προϊόντα με τα ίδια χαρακτηριστικά εκτός της ενιαίας σύζευξης επόμενης ημέρας, αφετέρου. Για την ενδοημερήσια αγορά, από τη χρονική στιγμή ανοίγματος της πύλης της ενιαίας ενδοημερήσιας σύζευξης έως το τελευταίο χρονικό σημείο στο οποίο επιτρέπονται οι ενδοημερήσιες συναλλαγές σε μια ορισμένη ζώνη προσφοράς, οι ΝΕΜΟ υποβάλλουν όλες τις εντολές για ενδοημερήσια προϊόντα και προϊόντα με τα ίδια χαρακτηριστικά στην ενιαία ενδοημερήσια σύζευξη, αφενός, και δεν οργανώνουν συναλλαγές με ενδοημερήσια προϊόντα ή προϊόντα με τα ίδια χαρακτηριστικά εκτός της ενδοημερήσιας σύζευξης, αφετέρου. Οι εν λόγω υποχρεώσεις ισχύουν για τους ΝΕΜΟ, για τις επιχειρήσεις που άμεσα ή έμμεσα ασκούν έλεγχο σε ΝΕΜΟ και για τις επιχειρήσεις που άμεσα ή έμμεσα ελέγχονται από ΝΕΜΟ·»·

ii) το στοιχείο στ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«στ) είναι διαφανείς και, κατά περίπτωση, παρέχουν πληροφορίες ανά μονάδες παραγωγής, προστατεύοντας παράλληλα την εμπιστευτικότητα των εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών και διασφαλίζοντας ότι οι συναλλαγές πραγματοποιούνται ανώνυμα·»·

4) παρεμβάλλονται τα ακόλουθα άρθρα:

«Άρθρο 7α

Προϊόν εξομάλυνσης αιχμών

1. Όταν κηρύσσεται περιφερειακή ή ενωσιακή κρίση της τιμής ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με το άρθρο 66α της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944, τα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν από τους διαχειριστές συστημάτων να προτείνουν την προμήθεια προϊόντων εξομάλυνσης αιχμών για την επίτευξη μείωσης της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας κατά τις ώρες αιχμής. Η εν λόγω προμήθεια περιορίζεται στη διάρκεια που προβλέπεται στην εκτελεστική απόφαση που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 66α παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944.

2. Όταν τους ζητείται δυνάμει της παραγράφου 1, οι διαχειριστές συστημάτων, κατόπιν διαβούλευσης με συμφεροντούχους, υποβάλλουν προς έγκριση στη ρυθμιστική αρχή του οικείου κράτους μέλους πρόταση στην οποία καθορίζονται το μέγεθος και οι προϋποθέσεις για την προμήθεια και την ενεργοποίηση του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών.

3. Η οικεία ρυθμιστική αρχή αξιολογεί την πρόταση για προϊόν εξομάλυνσης αιχμών που αναφέρεται στην παράγραφο 2 όσον αφορά την επίτευξη μείωσης της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας και τις επιπτώσεις στην τιμή χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας κατά τις ώρες αιχμής. Η εν λόγω αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη την ανάγκη τα προϊόντα εξομάλυνσης αιχμών να μην στρεβλώνουν αδικαιολόγητα τη λειτουργία των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και να μην προκαλούν ανακατεύθυνση των υπηρεσιών απόκρισης ζήτησης προς προϊόντα εξομάλυνσης αιχμών. Βάσει της εν λόγω αξιολόγησης, η ρυθμιστική αρχή μπορεί να ζητήσει από τον διαχειριστή συστήματος να τροποποιήσει την πρότασή του.

4. Η πρόταση για προϊόν εξομάλυνσης αιχμών που αναφέρεται στην παράγραφο 2 πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις:

α) η διαστασιολόγηση του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών πρέπει:

i) να βασίζεται σε ανάλυση της ανάγκης για πρόσθετη υπηρεσία με σκοπό τη διασφάλιση της ασφάλειας του εφοδιασμού, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η σταθερότητα του δικτύου, του αντικτύπου του στην αγορά και του αναμενόμενου κόστους και οφέλους αυτού·

ii) να λαμβάνει υπόψη την πρόβλεψη της ζήτησης, την πρόβλεψη της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμη ενέργεια, την πρόβλεψη άλλων πηγών ευελιξίας στο σύστημα, όπως η αποθήκευση ενέργειας, και τον αντίκτυπο στην τιμή χονδρικής πώλησης από την αποφευχθείσα κατανομή· και

iii) να περιορίζεται ώστε να διασφαλίζεται ότι το προβλεπόμενο κόστος δεν υπερβαίνει τα αναμενόμενα οφέλη του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών·

β) η προμήθεια προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών βασίζεται σε αντικειμενικά, διαφανή, βασιζόμενα στην αγορά και αμερόληπτα κριτήρια, περιορίζεται στην απόκριση ζήτησης και δεν αποκλείει την πρόσβαση των συμμετεχόντων περιουσιακών στοιχείων σε άλλες αγορές·

γ) η προμήθεια του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών πραγματοποιείται με τη χρήση ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, η οποία μπορεί να είναι συνεχής, με επιλογή βάσει του χαμηλότερου κόστους εκπλήρωσης προκαθορισμένων τεχνικών και περιβαλλοντικών κριτηρίων, και καθιστά δυνατή την αποτελεσματική συμμετοχή καταναλωτών, άμεσα ή μέσω σωρευτικής εκπροσώπησης·

δ) το ελάχιστο μέγεθος προσφοράς είναι έως 100 kW μεταξύ άλλων μέσω της σωρευτικής εκπροσώπησης·

ε) οι συμβάσεις για προϊόν εξομάλυνσης αιχμών συνάπτονται το αργότερο μία εβδομάδα πριν από την ενεργοποίησή του·

στ) η ενεργοποίηση του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών δεν μειώνει τη διαζωνική δυναμικότητα·

ζ) η ενεργοποίηση του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών πραγματοποιείται πριν από το χρονικό πλαίσιο της αγοράς επόμενης ημέρας ή εντός αυτού και μπορεί να γίνεται βάσει προκαθορισμένης τιμής ηλεκτρικής ενέργειας·

η) η ενεργοποίηση του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών δεν συνεπάγεται την εκκίνηση παραγωγής με βάση τα ορυκτά καύσιμα πίσω από το σημείο μέτρησης, προκειμένου να αποφεύγεται η αύξηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

5. Η πραγματική μείωση της κατανάλωσης που προκύπτει από την ενεργοποίηση προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών μετράται σε σχέση με βάση αναφοράς που αντικατοπτρίζει την αναμενόμενη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς την ενεργοποίηση του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών. Όταν διαχειριστής συστήματος προμηθεύεται προϊόν εξομάλυνσης αιχμών, ο εν λόγω διαχειριστής αναπτύσσει μεθοδολογία βάσης αναφοράς κατόπιν διαβούλευσης με τους συμμετέχοντες στην αγορά, λαμβάνει υπόψη, κατά περίπτωση, τις εκτελεστικές πράξεις που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 59 παράγραφος 1 στοιχείο ε) και την υποβάλλει προς έγκριση στην οικεία ρυθμιστική αρχή.

6. Η οικεία ρυθμιστική αρχή εγκρίνει την πρόταση των διαχειριστών συστημάτων που επιδιώκουν την προμήθεια προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών και τη μεθοδολογία βάσης αναφοράς που υποβάλλονται σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 5 ή ζητεί από τους διαχειριστές συστημάτων να τροποποιήσουν την πρόταση ή τη μεθοδολογία βάσης αναφοράς όταν η εν λόγω πρόταση ή η εν λόγω μεθοδολογία δεν πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στις παραγράφους 2, 4 και 5.

7. Εντός έξι μηνών από τη λήξη μιας περιφερειακής ή ενωσιακής κρίσης τιμών ηλεκτρικής ενέργειας όπως αναφέρεται στην παράγραφο 1, ο ACER, κατόπιν διαβούλευσης με συμφεροντούχους, αξιολογεί τον αντίκτυπο της χρήσης προϊόντων εξομάλυνσης αιχμών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης. Η αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη την ανάγκη τα προϊόντα εξομάλυνσης αιχμών να μην στρεβλώνουν αδικαιολόγητα τη λειτουργία των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και να μην προκαλούν ανακατεύθυνση των υπηρεσιών απόκρισης ζήτησης προς προϊόντα εξομάλυνσης αιχμών. Ο ACER μπορεί να εκδίδει συστάσεις τις οποίες λαμβάνουν υπόψη οι ρυθμιστικές αρχές κατά την αξιολόγησή τους σύμφωνα με την παράγραφο 3.

8. Έως τις 30 Ιουνίου 2025, ο ACER, κατόπιν διαβούλευσης με συμφεροντούχους, αξιολογεί τον αντίκτυπο της ανάπτυξης προϊόντων εξομάλυνσης αιχμών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης υπό κανονικές συνθήκες αγοράς. Η αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη την ανάγκη τα προϊόντα εξομάλυνσης αιχμών να μην στρεβλώνουν αδικαιολόγητα τη λειτουργία των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και να μην προκαλούν ανακατεύθυνση των υπηρεσιών απόκρισης ζήτησης προς προϊόντα εξομάλυνσης αιχμών. Βάσει αυτής της αξιολόγησης, η Επιτροπή δύναται να υποβάλει νομοθετική πρόταση για την τροποποίηση του παρόντος κανονισμού προκειμένου να εισάγονται προϊόντα εξομάλυνσης αιχμών εκτός καταστάσεων περιφερειακής ή ενωσιακής κρίσης τιμών ηλεκτρικής ενέργειας.

Άρθρο 7β

Ειδική συσκευή μέτρησης

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 19 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς, οι διαχειριστές συστημάτων διανομής και οι σχετικοί συμμετέχοντες στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων των ανεξάρτητων φορέων σωρευτικής εκπροσώπησης, μπορούν να χρησιμοποιούν, κατόπιν συγκατάθεσης του τελικού πελάτη, δεδομένα από ειδικές συσκευές μέτρησης για την παρατηρησιμότητα και την εκκαθάριση υπηρεσιών απόκρισης ζήτησης και υπηρεσιών ευελιξίας, μεταξύ άλλων από εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, η χρήση δεδομένων από ειδικές συσκευές μέτρησης συμμορφώνεται με τα άρθρα 23 και 24 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 και με άλλες σχετικές νομοθετικές πράξεις της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής, ιδίως με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*). Όταν τα δεδομένα αυτά χρησιμοποιούνται για ερευνητικούς σκοπούς, οι πληροφορίες συγκεντρώνονται και ανωνυμοποιούνται.

2. Σε περίπτωση που ο τελικός πελάτης δεν έχει εγκατεστημένο έξυπνο μετρητή ή σε περίπτωση που ο έξυπνος μετρητής τελικού πελάτη δεν παρέχει τα απαραίτητα δεδομένα για την παροχή υπηρεσιών απόκρισης ζήτησης ή υπηρεσιών ευελιξίας, μεταξύ άλλων μέσω ανεξάρτητου φορέα σωρευτικής εκπροσώπησης, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και οι διαχειριστές συστημάτων διανομής αποδέχονται τα δεδομένα από ειδική συσκευή μέτρησης, κατά περίπτωση, για την εκκαθάριση υπηρεσιών απόκρισης ζήτησης και υπηρεσιών ευελιξίας, μεταξύ άλλων από συστήματα αποθήκευσης ενέργειας, και δεν κάνουν διάκριση εις βάρος του εν λόγω τελικού πελάτη κατά την προμήθεια υπηρεσιών ευελιξίας. Η εν λόγω υποχρέωση εφαρμόζεται με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης προς τους κανόνες και τις απαιτήσεις που θεσπίζονται από τα κράτη μέλη δυνάμει της παραγράφου 3.

3. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τους κανόνες και τις απαιτήσεις για διαδικασία επικύρωσης δεδομένων ειδικής συσκευής μέτρησης για τον έλεγχο και τη διασφάλιση της ποιότητας και της συνέπειας των σχετικών δεδομένων, καθώς και της διαλειτουργικότητας, σύμφωνα με τα άρθρα 23 και 24 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 και άλλες σχετικές νομοθετικές πράξεις της Ένωσης.

(*) Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).»·

5) το άρθρο 8 τροποποιείται ως εξής:

α) η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Οι ΝΕΜΟ επιτρέπουν στους συμμετέχοντες στην αγορά να πραγματοποιούν συναλλαγές ενέργειας όσο το δυνατόν πλησιέστερα στον πραγματικό χρόνο, και τουλάχιστον έως τη χρονική στιγμή του κλεισίματος της πύλης της διαζωνικής ενδοημερήσιας αγοράς. Από την 1η Ιανουαρίου 2026, η χρονική στιγμή του κλεισίματος της πύλης της διαζωνικής ενδοημερήσιας αγοράς είναι το αργότερο 30 λεπτά πριν από τον πραγματικό χρόνο.

1α. Η οικεία ρυθμιστική αρχή μπορεί, κατόπιν αιτήματος του οικείου διαχειριστή συστήματος μεταφοράς, να χορηγεί παρέκκλιση από την απαίτηση της παραγράφου 1 έως την 1η Ιανουαρίου 2029. Ο διαχειριστής συστήματος μεταφοράς υποβάλλει το αίτημα στην οικεία ρυθμιστική αρχή. Το αίτημα περιλαμβάνει:

α) εκτίμηση επιπτώσεων, η οποία λαμβάνει υπόψη τα σχόλια των ΝΕΜΟ και των οικείων συμμετεχόντων στην αγορά και στην οποία καταδεικνύεται ο αρνητικός αντίκτυπος ενός τέτοιου μέτρου στην ασφάλεια του εφοδιασμού στο εθνικό σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας, στην οικονομική αποδοτικότητα, μεταξύ άλλων σε σχέση με υφιστάμενες πλατφόρμες εξισορρόπησης σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/2195, στην ενσωμάτωση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου· και

β) σχέδιο δράσης για τη συντόμευση της χρονικής στιγμής κλεισίματος της πύλης της διαζωνικής ενδοημερήσιας αγοράς σε 30 λεπτά πριν από τον πραγματικό χρόνο έως την 1η Ιανουαρίου 2029.

1β. Η ρυθμιστική αρχή δύναται, κατόπιν αιτήματος του οικείου διαχειριστή συστήματος μεταφοράς, να χορηγεί περαιτέρω παρέκκλιση από την απαίτηση της παραγράφου 1 έως δυόμιση έτη από τη λήξη της περιόδου που αναφέρεται στην παράγραφο 1α. Ο οικείος διαχειριστής συστήματος μεταφοράς υποβάλλει το αίτημα στην οικεία ρυθμιστική αρχή, στο ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και στον ACER έως τις 30 Ιουνίου 2028. Το αίτημα περιλαμβάνει:

α) νέα εκτίμηση επιπτώσεων, η οποία λαμβάνει υπόψη τα σχόλια των συμμετεχόντων στην αγορά και των ΝΕΜΟ και αιτιολογεί την ανάγκη για περαιτέρω παρέκκλιση, με βάση τους κινδύνους για την ασφάλεια του εφοδιασμού στο εθνικό σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας, την οικονομική αποδοτικότητα, την ενσωμάτωση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου· και

β) αναθεωρημένο σχέδιο δράσης για συντόμευση της χρονικής στιγμής κλεισίματος της πύλης της διαζωνικής ενδοημερήσιας αγοράς σε 30 λεπτά πριν από τον πραγματικό χρόνο έως την ημερομηνία για την οποία ζητείται επέκταση και το αργότερο έως την ημερομηνία που ζητήθηκε για την παρέκκλιση.

Ο ACER εκδίδει γνώμη σχετικά με τις διασυνοριακές επιπτώσεις τυχόν περαιτέρω παρέκκλισης, εντός έξι μηνών από την παραλαβή του αιτήματος για αυτήν την παρέκκλιση. Η οικεία ρυθμιστική αρχή λαμβάνει υπόψη την εν λόγω γνώμη πριν λάβει απόφαση σχετικά με αίτημα περαιτέρω παρέκκλισης.

1γ. Έως την 1η Δεκεμβρίου 2027, η Επιτροπή, κατόπιν διαβούλευσης με τους ΝΕΜΟ, το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας, τον ACER και τους σχετικούς συμφεροντούχους, υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στην οποία αξιολογεί τον αντίκτυπο της εφαρμογής της συντόμευσης της χρονικής στιγμής του κλεισίματος της πύλης της διαζωνικής αγοράς που καθορίζεται σύμφωνα με το παρόν άρθρο, το κόστος και τα οφέλη, την εφικτότητα και τις πρακτικές λύσεις για την περαιτέρω μείωσή της, προκειμένου να δοθεί στους συμμετέχοντες στην αγορά η δυνατότητα να πραγματοποιούν συναλλαγές ενέργειας όσο το δυνατόν πλησιέστερα στον πραγματικό χρόνο. Η έκθεση εξετάζει τον αντίκτυπο στην ασφάλεια του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας, την οικονομική αποδοτικότητα, τα οφέλη για την ενσωμάτωση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.»·

β) η παράγραφος 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«3. Οι ΝΕΜΟ παρέχουν προϊόντα για συναλλαγές στις αγορές επόμενης ημέρας και στις ενδοημερήσιες αγορές τα οποία είναι αρκετά μικρά σε μέγεθος, με ελάχιστο μέγεθος υποβολής προσφοράς 100 kW ή λιγότερο, ώστε να καθίσταται δυνατή η αποτελεσματική συμμετοχή της απόκρισης ζήτησης, της αποθήκευσης ενέργειας και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μικρής κλίμακας, συμπεριλαμβανομένης της απευθείας συμμετοχής των πελατών, καθώς και μέσω σωρευτικής εκπροσώπησης.»·

6) το άρθρο 9 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 9

Προθεσμιακές αγορές

1. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1719, οι διαχειριστές συστήματος μεταφοράς εκδίδουν μακροπρόθεσμα δικαιώματα μεταφοράς ή θέτουν σε εφαρμογή ισοδύναμα μέτρα ώστε να μπορούν οι συμμετέχοντες στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων των ιδιοκτητών εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής που χρησιμοποιούν ανανεώσιμη ενέργεια, να αντισταθμίζουν τους κινδύνους που σχετίζονται με τις τιμές, εκτός αν η εκτίμηση της προθεσμιακής αγοράς στα σύνορα ζωνών προσφοράς από τις αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές καταδεικνύει ότι υπάρχουν επαρκείς ευκαιρίες αντιστάθμισης στις οικείες ζώνες προσφοράς.

2. Τα μακροπρόθεσμα δικαιώματα μεταφοράς κατανέμονται σε τακτική βάση, με διαφανή τρόπο, με βάση την αγορά και χωρίς να εισάγονται διακρίσεις, μέσω ενιαίας πλατφόρμας κατανομής. Η συχνότητα κατανομής και οι ληκτότητες της μακροπρόθεσμης διαζωνικής δυναμικότητας υποστηρίζουν την αποτελεσματική λειτουργία των προθεσμιακών αγορών της Ένωσης.

3. Ο σχεδιασμός των προθεσμιακών αγορών της Ένωσης περιλαμβάνει τα απαραίτητα εργαλεία για τη βελτίωση της ικανότητας των συμμετεχόντων στην αγορά να αντισταθμίζουν τους κινδύνους τιμών στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

4. Έως τις 17 Ιανουαρίου 2026, η Επιτροπή, κατόπιν διαβούλευσης με τους σχετικούς συμφεροντούχους, διενεργεί εκτίμηση των επιπτώσεων των πιθανών μέτρων για την επίτευξη του στόχου που αναφέρεται στην παράγραφο 3. Η εν λόγω εκτίμηση επιπτώσεων καλύπτει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

α) πιθανές αλλαγές στη συχνότητα κατανομής για μακροπρόθεσμα δικαιώματα μεταφοράς·

β) πιθανές μεταβολές στις ληκτότητες των μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων μεταφοράς, ιδίως ληκτότητες που παρατείνονται έως τουλάχιστον τρία έτη·

γ) πιθανές αλλαγές στη φύση των μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων μεταφοράς·

δ) τρόπους ενίσχυσης της δευτερογενούς αγοράς· και

ε) την πιθανή εισαγωγή περιφερειακών εικονικών κόμβων για τις προθεσμιακές αγορές.

5. Όσον αφορά τους περιφερειακούς εικονικούς κόμβους για τις προθεσμιακές αγορές, η εκτίμηση επιπτώσεων που διενεργείται σύμφωνα με την παράγραφο 4 καλύπτει τα ακόλουθα:

α) το επαρκές γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής των περιφερειακών εικονικών κόμβων, συμπεριλαμβανομένων των ζωνών προσφοράς που θα συνιστούν τους εν λόγω κόμβους και των ειδικών καταστάσεων των ζωνών προσφοράς που ανήκουν σε δύο ή περισσότερους εικονικούς κόμβους, με στόχο τη μεγιστοποίηση της συσχέτισης τιμών μεταξύ των τιμών αναφοράς και των τιμών των ζωνών προσφοράς που συνιστούν περιφερειακούς εικονικούς κόμβους·

β) το επίπεδο διασυνδεσιμότητας ηλεκτρικής ενέργειας των κρατών μελών, ιδίως των κρατών μελών με διασυνδεσιμότητα ηλεκτρικής ενέργειας που είναι χαμηλότερη από τους στόχους διασύνδεσης ηλεκτρικής ενέργειας που καθορίζονται για το 2020 και το 2030 στο άρθρο 4 στοιχείο δ) σημείο 1) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*)·

γ) τη μεθοδολογία για τον υπολογισμό των τιμών αναφοράς για τους περιφερειακούς εικονικούς κόμβους για τις προθεσμιακές αγορές, με στόχο τη μεγιστοποίηση της συσχέτισης τιμών μεταξύ της τιμής αναφοράς και των τιμών των ζωνών προσφοράς που συνιστούν περιφερειακό εικονικό κόμβο·

δ) τη δυνατότητα οι ζώνες προσφοράς να αποτελούν μέρος περισσότερων του ενός περιφερειακού εικονικού κόμβου·

ε) τους τρόπους μεγιστοποίησης των ευκαιριών συναλλαγής για προϊόντα αντιστάθμισης κινδύνου που αναφέρονται στους περιφερειακούς εικονικούς κόμβους για τις προθεσμιακές αγορές, καθώς και για μακροπρόθεσμα δικαιώματα μεταφοράς από ζώνες προσφοράς σε περιφερειακούς εικονικούς κόμβους·

στ) τους τρόπους με τους οποίους διασφαλίζεται ότι η ενιαία πλατφόρμα κατανομής που αναφέρεται στην παράγραφο 2 παρέχει τη δυνατότητα κατανομής και διευκολύνει τη συναλλαγή μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων μεταφοράς·

ζ) τις συνέπειες προϋπαρχουσών διακυβερνητικών συμφωνιών και των δικαιωμάτων που απορρέουν από αυτές.

6. Με βάση το αποτέλεσμα της εκτίμησης αντικτύπου που αναφέρεται στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή, έως τις 17 Ιουλίου 2026, εκδίδει εκτελεστική πράξη για τον περαιτέρω προσδιορισμό μέτρων και εργαλείων για την επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου και των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών των εν λόγω μέτρων και εργαλείων. Η εν λόγω εκτελεστική πράξη εγκρίνεται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 67 παράγραφος 2.

7. Η ενιαία πλατφόρμα κατανομής που θεσπίστηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1719 ενεργεί ως οντότητα που παρέχει τη δυνατότητα κατανομής και διευκολύνει την εμπορία μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων μεταφοράς για λογαριασμό των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς. Έχει τη νομική μορφή που αναφέρεται στο παράρτημα ΙΙ της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (**).

8. Όταν μια αρμόδια ρυθμιστική αρχή θεωρεί ότι υπάρχουν ανεπαρκείς ευκαιρίες αντιστάθμισης κινδύνου για τους συμμετέχοντες στην αγορά, μπορεί, κατόπιν διαβούλευσης με τις αρμόδιες αρχές που έχουν οριστεί σύμφωνα με το άρθρο 67 της οδηγίας 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (***) όταν οι προθεσμιακές αγορές αφορούν χρηματοπιστωτικά μέσα όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 15) της εν λόγω οδηγίας, να απαιτήσει από τα χρηματιστήρια ηλεκτρικής ενέργειας ή τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς να εφαρμόσουν πρόσθετα μέτρα, όπως δραστηριότητες ειδικής διαπραγμάτευσης, για τη βελτίωση της ρευστότητας των προθεσμιακών αγορών.

9. Με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης προς τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης περί ανταγωνισμού και προς τους κανονισμούς (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (****) και (ΕΕ) αριθ. 600/2014 (*****) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την οδηγία 2014/65/ΕΕ, οι διαχειριστές αγοράς μπορούν να αναπτύσσουν προθεσμιακά προϊόντα αντιστάθμισης κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων μακροπρόθεσμων προϊόντων αντιστάθμισης κινδύνου, ώστε να παρέχουν στους συμμετέχοντες στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων των ιδιοκτητών εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής που χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κατάλληλες δυνατότητες για την αντιστάθμιση των χρηματοοικονομικών κινδύνων από τις διακυμάνσεις των τιμών. Τα κράτη μέλη δεν απαιτούν να μπορεί να περιορίζεται αυτή η δραστηριότητα αντιστάθμισης σε συναλλαγές εντός ενός κράτους μέλους ή μίας ζώνης προσφοράς.

(*) Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1).

(**) Οδηγία (ΕΕ) 2017/1132 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, σχετικά με ορισμένες πτυχές του εταιρικού δίκαιου (ΕΕ L 169 της 30.6.2017, σ. 46).

(***) Οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της οδηγίας 2011/61/ΕΕ (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 349).

(****) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, για τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών (ΕΕ L 201 της 27.7.2012, σ. 1).

(*****) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 600/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 84).»·

7) το άρθρο 18 τροποποιείται ως εξής:

α) οι παράγραφοι 2 και 3 αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

«2. Οι μεθοδολογίες τιμολόγησης:

α) απηχούν σταθερά κόστη για τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και για τους διαχειριστές συστημάτων διανομής και λαμβάνουν υπόψη τόσο τις κεφαλαιουχικές όσο και τις λειτουργικές δαπάνες για την παροχή κατάλληλων κινήτρων στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και στους διαχειριστές συστημάτων διανομής, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, συμπεριλαμβανομένων των προληπτικών επενδύσεων, προκειμένου να αυξηθεί η αποδοτικότητα συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής απόδοσης·

β) προάγουν την ενοποίηση της αγοράς, την ενσωμάτωση της ανανεώσιμης ενέργειας και την ασφάλεια του εφοδιασμού·

γ) στηρίζουν τη χρήση υπηρεσιών ευελιξίας και καθιστούν δυνατή τη χρήση ευέλικτων συνδέσεων·

δ) προωθούν αποδοτικές και έγκαιρες επενδύσεις, μεταξύ άλλων λύσεις βελτιστοποίησης του υφιστάμενου δικτύου·

ε) διευκολύνουν την αποθήκευση ενέργειας, την απόκριση ζήτησης και συναφείς ερευνητικές δραστηριότητες·

στ) συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων που ορίζονται στα ενοποιημένα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα, μειώνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και προωθούν την αποδοχή από το κοινό· και

ζ) διευκολύνουν την καινοτομία προς το συμφέρον των καταναλωτών σε πεδία όπως της ψηφιοποίησης, των υπηρεσιών ευελιξίας και της διασύνδεσης, ιδίως για την ανάπτυξη της απαιτούμενης υποδομής για την επίτευξη του ελάχιστου στόχου διασύνδεσης ηλεκτρικής ενέργειας για το 2030 σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχείο δ) σημείο 1) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999.

3. Κατά περίπτωση, το επίπεδο των τιμολογίων που ισχύουν για τους παραγωγούς ή τους τελικούς πελάτες, ή και για τους δύο, παρέχει επενδυτικά σήματα γεωγραφικής διαφοροποίησης σε επίπεδο Ένωσης, όπως κίνητρα μέσω τιμολογιακής διάρθρωσης, για τη μείωση του κόστους επανακατανομής και ενίσχυσης του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και λαμβάνει υπόψη το μέγεθος των απωλειών δικτύου και της συμφόρησης που προκαλούνται, καθώς και το επενδυτικό κόστος για τις υποδομές.»·

β) η παράγραφος 8 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«8. Οι μεθοδολογίες τιμολογίων μεταφοράς και διανομής παρέχουν κίνητρα στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και στους διαχειριστές συστημάτων διανομής για την πιο αποδοτική οικονομικά λειτουργία και την ανάπτυξη των δικτύων τους, μεταξύ άλλων μέσω της αγοράς υπηρεσιών. Για τον σκοπό αυτόν, οι ρυθμιστικές αρχές αναγνωρίζουν τις σχετικές δαπάνες ως επιλέξιμες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με προληπτικές επενδύσεις, τις περιλαμβάνουν στα τιμολόγια μεταφοράς και διανομής και, όπου αρμόζει, καθιερώνουν στόχους επιδόσεων προκειμένου να παρέχονται κίνητρα στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και στους διαχειριστές συστημάτων διανομής για να αυξάνουν τη συνολική αποδοτικότητα του συστήματος, μεταξύ άλλων μέσω της ενεργειακής απόδοσης, της χρήσης υπηρεσιών ευελιξίας και της ανάπτυξης έξυπνων δικτύων και έξυπνων συστημάτων μέτρησης.»·

γ) η παράγραφος 9 τροποποιείται ως εξής:

i) το στοιχείο στ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«στ) τις μεθόδους, που θα καθοριστούν μετά από διαβούλευση με τους σχετικούς συμφεροντούχους, για τη διασφάλιση της διαφάνειας κατά τον καθορισμό και τη διάρθρωση των τιμολογίων, συμπεριλαμβανομένων των προληπτικών επενδύσεων, που συνάδουν με τους σχετικούς ενωσιακούς και εθνικούς ενεργειακούς στόχους και λαμβανομένων υπόψη των περιοχών επιτάχυνσης όπως καθορίζονται σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001·»·

ii) προστίθεται το ακόλουθο στοιχείο:

«θ) κίνητρα για αποδοτικές επενδύσεις σε δίκτυα, μεταξύ άλλων σε πόρους που προσφέρουν ευελιξία και ευέλικτες συμφωνίες σύνδεσης.»·

8) στο άρθρο 19, η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«2. Οι ακόλουθοι σκοποί έχουν προτεραιότητα όσον αφορά την κατανομή τυχόν εσόδων που προέρχονται από την κατανομή διαζωνικής ικανότητας:

α) η εξασφάλιση της πραγματικής διαθεσιμότητας της κατανεμημένης δυναμικότητας, συμπεριλαμβανομένης της αποζημίωσης λόγω παγίωσης·

β) η διατήρηση ή αύξηση των διαζωνικών ικανοτήτων μέσω της βελτιστοποίησης της χρήσης των υφιστάμενων γραμμών διασύνδεσης χάρη σε συντονισμένα διορθωτικά μέτρα, κατά περίπτωση, ή η κάλυψη δαπανών που προκύπτουν από επενδύσεις στο δίκτυο για τη μείωση της συμφόρησης των γραμμών διασύνδεσης· ή

γ) η αποζημίωση φορέων εκμετάλλευσης υπεράκτιων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές σε υπεράκτια ζώνη προσφοράς που συνδέεται απευθείας με δύο ή περισσότερες ζώνες προσφοράς όταν η πρόσβαση σε διασυνδεδεμένες αγορές έχει μειωθεί με τρόπο που έχει ως αποτέλεσμα οι διαχειριστές υπεράκτιων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές να μην είναι σε θέση να εξάγουν την ηλεκτροπαραγωγική τους ικανότητα στην αγορά και, όπου αρμόζει, με αντίστοιχη μείωση της τιμής στην υπεράκτια ζώνη προσφοράς, σε σύγκριση με τις περιπτώσεις όπου δεν μειώνεται η ικανότητα.

Η αποζημίωση του στοιχείου γ) του πρώτου εδαφίου εφαρμόζεται όταν, στα επικυρωμένα αποτελέσματα υπολογισμού δυναμικότητας, ένας ή περισσότεροι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς είτε δεν έχουν καταστήσει διαθέσιμη τη δυναμικότητα που καθορίστηκε με συμφωνίες σύνδεσης στη γραμμή διασύνδεσης, είτε δεν έχουν διαθέσει τη δυναμικότητα στα κρίσιμα στοιχεία δικτύου σύμφωνα με τους κανόνες υπολογισμού της δυναμικότητας που καθορίζονται στο άρθρο 16 παράγραφος 8 ή και τα δύο. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς που είναι υπεύθυνοι για τη μείωση της πρόσβασης σε διασυνδεδεμένες αγορές είναι υπεύθυνοι για την αποζημίωση των φορέων εκμετάλλευσης υπεράκτιων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές. Σε ετήσια βάση, η αποζημίωση αυτή δεν υπερβαίνει το συνολικό εισόδημα συμφόρησης από γραμμές διασύνδεσης μεταξύ των οικείων ζωνών προσφοράς.»·

9) παρεμβάλλεται το ακόλουθο κεφάλαιο:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ IIIα

ΕΙΔΙΚΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΈΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΝΘΡΑΚΟΥΧΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ

Άρθρο 19α

Συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

1. Με την επιφύλαξη της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, τα κράτη μέλη προωθούν την αξιοποίηση των ΣΑΗΕ, μεταξύ άλλων αίροντας τους αδικαιολόγητους φραγμούς και τις διαδικασίες ή τα τέλη που είναι δυσανάλογα και εισάγουν διακρίσεις, με σκοπό την προβλεψιμότητα των τιμών και την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στα ενοποιημένα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα όσον αφορά τη διάσταση της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές που αναφέρεται στο άρθρο 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, διατηρώντας παράλληλα ανταγωνιστικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας που διαθέτουν ρευστότητα και διασυνοριακό εμπόριο.

2. Κατά τη διενέργεια της επανεξέτασης του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με το άρθρο 69 παράγραφος 2, η Επιτροπή, μετά από διαβούλευση με τούς σχετικούς συμφεροντούχους, αξιολογεί τη δυνατότητα και τη βιωσιμότητα μίας ή περισσότερων πλατφορμών αγοράς της Ένωσης για τις ΣΑΗΕ, οι οποίες θα χρησιμοποιούνται σε εθελοντική βάση, συμπεριλαμβανομένων της αλληλεπίδρασης των εν λόγω δυνητικών πλατφορμών με άλλες υφιστάμενες πλατφόρμες αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και της συγκέντρωσης της ζήτησης για ΣΑΗΕ μέσω σωρευτικής εκπροσώπησης.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν, με συντονισμένο τρόπο, ώστε μέσα όπως καθεστώτα εγγυήσεων σε τιμές αγοράς, για τη μείωση των χρηματοοικονομικών κινδύνων που συνδέονται με την αθέτηση πληρωμών από τους αγοραστές στο πλαίσιο των ΣΑΗΕ, να είναι διαθέσιμα και προσβάσιμα σε πελάτες που αντιμετωπίζουν φραγμούς εισόδου στην αγορά ΣΑΗΕ και δεν αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες. Τα εν λόγω μέσα μπορούν να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, κρατικά καθεστώτα εγγύησης σε τιμές αγοράς, ιδιωτικές εγγυήσεις ή μηχανισμούς συγκέντρωσης της ζήτησης για ΣΑΗΕ, σύμφωνα με το σχετικό δίκαιο της Ένωσης. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τον κατάλληλο συντονισμό, μεταξύ άλλων με τις σχετικές εγκαταστάσεις σε επίπεδο Ένωσης. Τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίσουν τις κατηγορίες πελατών που αφορούν τα εν λόγω μέσα, εφαρμόζοντας κριτήρια που δεν εισάγουν διακρίσεις μεταξύ και εντός των κατηγοριών πελατών.

4. Με την επιφύλαξη των άρθρων 107 και 108 ΣΛΕΕ, εάν ένα καθεστώς εγγυήσεων για τις ΣΑΗΕ υποστηρίζεται από το κράτος μέλος, περιλαμβάνει διατάξεις για την αποφυγή της μείωσης της ρευστότητας στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και δεν παρέχει στήριξη για την αγορά παραγωγής από ορυκτά καύσιμα. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να περιορίσουν τα εν λόγω καθεστώτα εγγυήσεων στη στήριξη αποκλειστικά της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από νέα παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σύμφωνα με τις πολιτικές του κράτους μέλους για την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές, μεταξύ άλλων ιδίως όταν η αγορά ΣΑΗΕ για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 17) της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 δεν είναι επαρκώς ανεπτυγμένη.

5. Τα καθεστώτα στήριξης της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές επιτρέπουν τη συμμετοχή έργων που δεσμεύουν μέρος της ηλεκτρικής ενέργειας προς πώληση μέσω ΣΑΗΕ για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ή άλλων ρυθμίσεων βασιζόμενων στην αγορά, υπό την προϋπόθεση ότι η συμμετοχή αυτή δεν επηρεάζει αρνητικά τον ανταγωνισμό στην αγορά, ιδίως όταν τα δύο μέρη που συμμετέχουν στην εν λόγω ΣΑΗΕ ελέγχονται από την ίδια οντότητα.

6. Κατά τον σχεδιασμό των καθεστώτων στήριξης που αναφέρονται στην παράγραφο 5, τα κράτη μέλη προσπαθούν να κάνουν χρήση κριτηρίων αξιολόγησης για την παροχή κινήτρων στους προσφέροντες να διευκολύνουν την πρόσβαση των πελατών που αντιμετωπίζουν φραγμούς εισόδου στην αγορά των ΣΑΗΕ, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό δεν επηρεάζει αρνητικά τον ανταγωνισμό στην αγορά.

7. Οι ΣΑΗΕ προσδιορίζουν τη ζώνη προσφοράς παράδοσης και την ευθύνη για την εξασφάλιση των διαζωνικών δικαιωμάτων μεταφοράς σε περίπτωση αλλαγής ζώνης προσφοράς σύμφωνα με το άρθρο 14.

8. Οι ΣΑΗΕ καθορίζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις υπό τα οποία οι πελάτες και οι παραγωγοί μπορούν να αποχωρήσουν από τις ΣΑΗΕ, όπως τυχόν ισχύοντα τέλη εξόδου και προθεσμίες προειδοποίησης, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο ανταγωνισμού.

9. Τα κράτη μέλη, κατά τον σχεδιασμό μέτρων που επηρεάζουν άμεσα τις ΣΑΗΕ, σέβονται τις πιθανές θεμιτές προσδοκίες και λαμβάνουν υπόψη την επίπτωση των μέτρων αυτών στις υφιστάμενες και τις μελλοντικές ΣΑΗΕ.

10. Έως τις 31 Ιανουαρίου 2026 και στη συνέχεια ανά διετία, η Επιτροπή αξιολογεί κατά πόσον εξακολουθούν να υφίστανται φραγμοί, και κατά πόσον υπάρχει επαρκής διαφάνεια, στις αγορές ΣΑΗΕ. Η Επιτροπή μπορεί να καταρτίσει ειδικές κατευθυντήριες γραμμές για την άρση των φραγμών στις αγορές ΣΑΗΕ, συμπεριλαμβανομένων δυσανάλογων ή μεροληπτικών διαδικασιών ή επιβαρύνσεων.

Άρθρο 19β

Προαιρετικά υποδείγματα για τις ΣΑΗΕ και παρακολούθηση των ΣΑΗΕ

1. Ο ACER δημοσιεύει ετήσια αξιολόγηση σχετικά με την αγορά ΣΑΗΕ σε επίπεδο Ένωσης και κρατών μελών στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσης που δημοσιεύεται σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/942.

2. Έως τις 17 Οκτωβρίου 2024, ο ACER αξιολογεί, σε στενό συντονισμό με τα σχετικά ιδρύματα και συμφεροντούχους, την ανάγκη ανάπτυξης και έκδοσης προαιρετικών υποδειγμάτων για τις ΣΑΗΕ, προσαρμοσμένων στις ανάγκες των διαφόρων κατηγοριών αντισυμβαλλομένων.

Όταν η αξιολόγηση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ανάγκη ανάπτυξης και έκδοσης των εν λόγω προαιρετικών υποδειγμάτων για τις ΣΑΗΕ, ο ACER, από κοινού με τους ΝΕΜΟ, και κατόπιν διαβούλευσης με τους σχετικούς συμφεροντούχους, καταρτίζει τέτοια υποδείγματα, λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα:

α) η χρήση των εν λόγω υποδειγμάτων σύμβασης είναι προαιρετική για τα συμβαλλόμενα μέρη·

β) τα υποδείγματα σύμβασης, μεταξύ άλλων:

i) προσφέρουν ποικίλες διάρκειες συμβάσεων·

ii) παρέχουν διάφορους τύπους τιμολόγησης·

iii) εξετάζουν το προφίλ φορτίου του αγοραστή και το προφίλ παραγωγής του παραγωγού.

Άρθρο 19γ

Μέτρα σε επίπεδο Ένωσης που συμβάλλουν στην επίτευξη του πρόσθετου μεριδίου ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

Η Επιτροπή αξιολογεί κατά πόσον τα μέτρα σε επίπεδο Ένωσης μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη συλλογικής προσπάθειας από τα κράτη μέλη για πρόσθετο μερίδιο 2,5 % της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας της Ένωσης το 2030 δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, συμπληρώνοντας τα εθνικά μέτρα. Η Επιτροπή αναλύει τη δυνατότητα χρήσης του μηχανισμού χρηματοδότησης της Ένωσης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές που έχει θεσπιστεί σύμφωνα με το άρθρο 33 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, προκειμένου να διοργανώσει δημοπρασίες για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές σε επίπεδο Ένωσης σύμφωνα με το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο.

Άρθρο 19δ

Καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών με τη μορφή αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς για επενδύσεις

1. Τα καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών για επενδύσεις σε νέες εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τις πηγές που αναφέρονται στην παράγραφο 4 λαμβάνουν τη μορφή αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα.

Το πρώτο εδάφιο ισχύει για συμβάσεις στο πλαίσιο καθεστώτων άμεσης στήριξης των τιμών για επενδύσεις σε νέα παραγωγή που συνάπτονται την ή μετά τις 17 Ιουλίου 2027 ή, στην περίπτωση των υπεράκτιων υβριδικών έργων τα οποία συνδέονται με δύο ή περισσότερες ζώνες προσφοράς, για συμβάσεις που συνάπτονται την ή μετά τις 17 Ιουλίου 2029.

Η συμμετοχή συμμετεχόντων στην αγορά σε καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών με τη μορφή αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς και σε ισοδύναμα καθεστώτα με τα ίδια αποτελέσματα είναι προαιρετική.

2. Όλα τα καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών με τη μορφή αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς και ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα σχεδιάζονται προκειμένου να:

α) διατηρούνται κίνητρα για την αποτελεσματική λειτουργία και συμμετοχή των εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, ειδικότερα δε ώστε να αντανακλώνται οι συνθήκες της αγοράς·

β) αποτρέπονται τυχόν στρεβλωτικές επιπτώσεις του καθεστώτος στήριξης στις αποφάσεις λειτουργίας, κατανομής και συντήρησης της εγκατάστασης παραγωγής ενέργειας ή στη συμπεριφορά υποβολής προσφορών σε αγορές επόμενης ημέρας, ενδοημερήσιες αγορές, αγορές επικουρικών υπηρεσιών και αγορές εξισορρόπησης·

γ) διασφαλίζεται ότι το επίπεδο της προστασίας της ελάχιστης αμοιβής και του ανώτατου ορίου της υπερβάλλουσας αμοιβής ευθυγραμμίζονται με το κόστος της νέας επένδυσης και τα έσοδα της αγοράς, προκειμένου να εγγυώνται τη μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα της εγκατάστασης ηλεκτροπαραγωγής, αποφεύγοντας παράλληλα την υπεραντιστάθμιση·

δ) αποφεύγονται αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και των συναλλαγών στην εσωτερική αγορά, ιδίως με τον καθορισμό των ποσών της αμοιβής μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, η οποία είναι ανοικτή, σαφής, διαφανής και δεν εισάγει διακρίσεις· όταν δεν μπορεί να διενεργηθεί ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών, οι αμφίδρομες συμβάσεις επί διαφοράς ή ισοδύναμα καθεστώτα με τα ίδια αποτελέσματα, και οι εφαρμοστέες τιμές άσκησης, σχεδιάζονται ώστε να διασφαλίζεται ότι η διανομή των εσόδων στις επιχειρήσεις δεν δημιουργεί αδικαιολόγητες στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές στην εσωτερική αγορά·

ε) αποφεύγονται στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και των συναλλαγών στην εσωτερική αγορά που προκύπτουν από τη διανομή των εσόδων στις επιχειρήσεις·

στ) περιλαμβάνουν ποινικές ρήτρες που εφαρμόζονται σε περίπτωση αδικαιολόγητης μονομερούς πρόωρης καταγγελίας της σύμβασης.

3. Κατά την αξιολόγηση αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς ή ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα σύμφωνα με τα άρθρα 107 και 108 ΣΛΕΕ, η Επιτροπή διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τις αρχές σχεδιασμού σύμφωνα με την παράγραφο 2.

4. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται σε επενδύσεις σε νέα παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τις ακόλουθες πηγές:

α) αιολική ενέργεια·

β) ηλιακή ενέργεια·

γ) γεωθερμική ενέργεια·

δ) υδροηλεκτρική ενέργεια χωρίς ταμιευτήρα·

ε) πυρηνική ενέργεια.

5. Τυχόν έσοδα, ή το χρηματικό ισοδύναμο των εν λόγω εσόδων, που προκύπτουν από καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών με τη μορφή αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς και ισοδύναμων καθεστώτων με τα ίδια αποτελέσματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 διανέμονται στους τελικούς πελάτες.

Με την επιφύλαξη του πρώτου εδαφίου, τα έσοδα ή το χρηματικό τους ισοδύναμο, μπορούν επίσης να χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση του κόστους των καθεστώτων άμεσης στήριξης των τιμών ή των επενδύσεων για τη μείωση του κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας για τους τελικούς πελάτες.

Η διανομή των εσόδων στους τελικούς πελάτες σχεδιάζεται έτσι ώστε να διατηρούνται τα κίνητρα για μείωση της κατανάλωσής τους ή τη μετατόπισή της σε περιόδους κατά τις οποίες οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας είναι χαμηλές και να μην υπονομεύεται ο ανταγωνισμός μεταξύ των προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας.

6. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 τρίτο εδάφιο της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρέσουν τις μικρής κλίμακας εγκαταστάσεις ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και τα έργα επίδειξης από την υποχρέωση της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 19ε

Εκτίμηση των αναγκών ευελιξίας

1. Το αργότερο ένα έτος μετά την έγκριση, από τον ACER, της μεθοδολογίας σύμφωνα με την παράγραφο 6, και στη συνέχεια ανά διετία, η ρυθμιστική αρχή ή άλλη αρχή ή οντότητα που ορίζεται από κράτος μέλος, εκδίδει έκθεση σχετικά με τις εκτιμώμενες ανάγκες ευελιξίας για περίοδο τουλάχιστον 5 έως 10 ετών σε εθνικό επίπεδο, προκειμένου να διασφαλισθεί αποτελεσματικά η ασφάλεια και η αξιοπιστία του εφοδιασμού και να απαλλαγεί το σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας από τις ανθρακούχες εκπομπές, λαμβάνοντας υπόψη την ενσωμάτωση μεταβλητών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των διαφορετικών τομέων, καθώς και τον διασυνδεδεμένο χαρακτήρα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των στόχων διασύνδεσης και της δυνητικής διαθεσιμότητας διασυνοριακής ευελιξίας.

Η έκθεση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο:

α) συνάδει με την αξιολόγηση της επάρκειας των πόρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο και τις εθνικές αξιολογήσεις επάρκειας των πόρων που διενεργούνται σύμφωνα με τα άρθρα 23 και 24·

β) βασίζεται στα δεδομένα και τις αναλύσεις που παρέχουν οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής κάθε κράτους μέλους σύμφωνα με την παράγραφο 4 και χρησιμοποιεί την κοινή μεθοδολογία σύμφωνα με την παράγραφο 4 και, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, πρόσθετα δεδομένα και αναλύσεις.

Σε περίπτωση που το κράτος μέλος έχει ορίσει διαχειριστή συστήματος μεταφοράς ή άλλη οντότητα για την έκδοση της έκθεσης που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, η ρυθμιστική αρχή εγκρίνει ή τροποποιεί την έκθεση.

2. Η έκθεση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 τουλάχιστον:

α) αξιολογεί τα διάφορα είδη αναγκών ευελιξίας, τουλάχιστον σε εποχιακή, ημερήσια και ωριαία βάση, για την ενσωμάτωση της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας, μεταξύ άλλων, διαφορετικές παραδοχές όσον αφορά τις τιμές της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, την παραγωγή και τη ζήτηση·

β) εξετάζει το δυναμικό των πόρων ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως η απόκριση ζήτησης και η αποθήκευση ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων της συγκέντρωσης και της διασύνδεσης, για την κάλυψη των αναγκών ευελιξίας, τόσο σε επίπεδο μεταφοράς όσο και σε επίπεδο διανομής·

γ) αξιολογεί τους φραγμούς για ευελιξία στην αγορά και προτείνει σχετικά μέτρα μετριασμού και κίνητρα, συμπεριλαμβανομένης της άρσης των κανονιστικών φραγμών και πιθανών βελτιώσεων στις αγορές και τις υπηρεσίες ή τα προϊόντα λειτουργίας του συστήματος·

δ) αξιολογεί τη συμβολή της ψηφιοποίησης των δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας· και

ε) λαμβάνει υπόψη τις πηγές ευελιξίας που αναμένεται να είναι διαθέσιμες σε άλλα κράτη μέλη.

3. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και οι διαχειριστές συστημάτων διανομής κάθε κράτους μέλους παρέχουν στη ρυθμιστική αρχή ή σε άλλη αρχή ή οντότητα που ορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 τα δεδομένα και τις αναλύσεις που απαιτούνται για την εκπόνηση της έκθεσης που αναφέρεται στην παράγραφο 1. Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, η ρυθμιστική αρχή ή άλλη αρχή ή οντότητα που ορίζεται δυνάμει της παραγράφου 1 μπορεί να ζητεί από τους οικείους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής να παρέχουν πρόσθετα στοιχεία για την έκθεση, επιπλέον των απαιτήσεων της παραγράφου 4. Οι οικείοι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας ή οι οικείοι διαχειριστές συστημάτων διανομής ηλεκτρικής ενέργειας συντονίζονται με τους διαχειριστές συστημάτων φυσικού αερίου και συστημάτων υδρογόνου, προκειμένου να συγκεντρώσουν τις σχετικές πληροφορίες, όπου απαιτείται για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου.

4. Το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και ο φορέας ΔΣΔ της ΕΕ συντονίζουν τις εργασίες των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς και διανομής όσον αφορά τα δεδομένα και τις αναλύσεις που πρέπει να παρέχονται σύμφωνα με την παράγραφο 3. Ειδικότερα:

α) καθορίζουν το είδος και τον μορφότυπο των δεδομένων που πρέπει να παρέχουν οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής στις ρυθμιστικές αρχές ή σε άλλη αρχή ή οντότητα που ορίζεται δυνάμει της παραγράφου 1·

β) αναπτύσσουν μεθοδολογία για την ανάλυση των αναγκών ευελιξίας από τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής, λαμβάνοντας υπόψη τουλάχιστον:

i) όλες τις διαθέσιμες πηγές ευελιξίας με οικονομικά αποδοτικό τρόπο στα διάφορα χρονικά πλαίσια, μεταξύ άλλων και σε άλλα κράτη μέλη·

ii) προγραμματισμένες επενδύσεις στη διασύνδεση και την ευελιξία σε επίπεδο μεταφοράς και διανομής· και

iii) την ανάγκη απαλλαγής του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας από τις ανθρακούχες εκπομπές προκειμένου να επιτευχθούν οι ενεργειακοί και κλιματικοί στόχοι της Ένωσης για το 2030, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 11) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, και ο στόχος της για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050 που καθορίζεται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1119, σε συμμόρφωση με τη συμφωνία του Παρισιού που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (*).

Η μεθοδολογία που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο β) περιλαμβάνει κατευθυντήρια κριτήρια σχετικά με τον τρόπο αξιολόγησης της ικανότητας των διάφορων πηγών ευελιξίας να καλύπτουν τις ανάγκες ευελιξίας.

5. Το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και ο φορέας ΔΣΔ της ΕΕ συνεργάζονται στενά μεταξύ τους όσον αφορά τον συντονισμό των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς και διανομής σχετικά με την παροχή δεδομένων και αναλύσεων σύμφωνα με την παράγραφο 4.

6. Έως τις 17 Απριλίου 2025, το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και ο φορέας ΔΣΔ της ΕΕ υποβάλλουν από κοινού στον ACER πρόταση σχετικά με το είδος και τον μορφότυπο των δεδομένων που πρέπει να υποβληθούν στη ρυθμιστική αρχή ή σε άλλη αρχή ή οντότητα που ορίζεται δυνάμει της παραγράφου 1 και τη μεθοδολογία για την ανάλυση των αναγκών ευελιξίας που αναφέρεται στην παράγραφο 4. Εντός τριών μηνών από την παραλαβή της πρότασης, ο ACER είτε εγκρίνει είτε τροποποιεί την πρόταση. Στην τελευταία περίπτωση, ο ACER διαβουλεύεται με τη Συντονιστική Ομάδα στον τομέα του Ηλεκτρισμού, το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και τον φορέα ΔΣΔ της ΕΕ πριν από την έγκριση των τροποποιήσεων. Η εγκριθείσα πρόταση δημοσιεύεται στον ιστότοπο του ACER.

7. Η ρυθμιστική αρχή ή άλλη αρχή ή οντότητα που ορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1, υποβάλλει τις εκθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στην Επιτροπή και στον ACER και τις δημοσιεύει. Εντός 12 μηνών από την παραλαβή των εκθέσεων, ο ACER εκδίδει έκθεση στην οποία τις αναλύει και διατυπώνει συστάσεις για ζητήματα διασυνοριακού ενδιαφέροντος όσον αφορά τις διαπιστώσεις της ρυθμιστικής αρχής ή άλλης αρχής ή οντότητας που ορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1, συμπεριλαμβανομένων συστάσεων για την άρση των φραγμών στην είσοδο πόρων ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα.

Μεταξύ των ζητημάτων διασυνοριακού ενδιαφέροντος, ο ACER αξιολογεί:

α) τον καλύτερο τρόπο ενσωμάτωσης της ανάλυσης των αναγκών ευελιξίας που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου στη μεθοδολογία για την αξιολόγηση της επάρκειας των πόρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο σύμφωνα με το άρθρο 23 και τη μεθοδολογία για το ενωσιακό δεκαετές πρόγραμμα ανάπτυξης δικτύων, διασφαλίζοντας τη μεταξύ τους συνέπεια·

β) τις εκτιμώμενες ανάγκες ευελιξίας του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο Ένωσης και το προβλεπόμενο οικονομικά διαθέσιμο δυναμικό του για περίοδο των επόμενων 5 έως 10 ετών, λαμβανομένων υπόψη των εθνικών εκθέσεων·

γ) την πιθανή εισαγωγή περαιτέρω μέτρων για την απελευθέρωση του δυναμικού ευελιξίας στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και τη λειτουργία του συστήματος.

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο στοιχείο α) μπορούν να λαμβάνονται υπόψη σε περαιτέρω αναθεωρήσεις των μεθοδολογιών που αναφέρονται στο εν λόγω στοιχείο σύμφωνα με τις σχετικές νομικές πράξεις της Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή μπορεί, με δική της πρωτοβουλία, να παρέχει στοιχεία στον ACER σχετικά με τον τρόπο συμμόρφωσης με τους ενεργειακούς και κλιματικούς στόχους της Ένωσης για το 2030 και τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας της Ένωσης έως το 2050.

8. Το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας επικαιροποιεί το διενωσιακό πρόγραμμα ανάπτυξης δικτύων ώστε να περιλαμβάνει τα αποτελέσματα των εθνικών εκθέσεων των εκτιμήσεων των αναγκών ευελιξίας που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Οι εν λόγω εκθέσεις εξετάζονται από τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής στα οικεία προγράμματα ανάπτυξης δικτύων.

Άρθρο 19στ

Ενδεικτικός εθνικός στόχος για ευελιξία χωρίς ορυκτά καύσιμα

Το αργότερο έξι μήνες μετά την υποβολή της έκθεσης σύμφωνα με το άρθρο 19ε παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού, κάθε κράτος μέλος ορίζει, βάσει της εν λόγω έκθεσης, έναν ενδεικτικό εθνικό στόχο για την ευελιξία χωρίς ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένης στον εν λόγω στόχο των αντίστοιχων ειδικών συνεισφορών τόσο της απόκρισης ζήτησης όσο και της αποθήκευσης ενέργειας. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιτύχουν τον στόχο αυτό υλοποιώντας το προσδιοριζόμενο δυναμικό της ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, μέσω της άρσης των φραγμών που εντοπίζονται στην αγορά ή μέσω των καθεστώτων στήριξης της ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα που αναφέρονται στο άρθρο 19ζ του παρόντος κανονισμού. Ο εν λόγω ενδεικτικός εθνικός στόχος, συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων ειδικών συνεισφορών της απόκρισης ζήτησης και της αποθήκευσης ενέργειας στον εν λόγω στόχο, καθώς και τα μέτρα για την επίτευξή του, αποτυπώνεται επίσης στα ενοποιημένα εθνικά σχέδια των κρατών μελών για την ενέργεια και το κλίμα στη διάσταση "εσωτερική αγορά ενέργειας" σύμφωνα με τα άρθρα 3, 4 και 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 και στις ενοποιημένες εθνικές εκθέσεις προόδου για την ενέργεια και το κλίμα σύμφωνα με το άρθρο 17 του εν λόγω κανονισμού. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν προσωρινούς ενδεικτικούς εθνικούς στόχους πριν από την έκδοση της έκθεσης σύμφωνα με το άρθρο 19ε παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού.

Μετά την αξιολόγηση που διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, η Επιτροπή, αφού λάβει τον εθνικό ενδεικτικό στόχο που ορίζεται και κοινοποιείται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο για την αξιολόγηση των εθνικών εκθέσεων.

Με βάση τα συμπεράσματα της έκθεσης που εκπονήθηκε με τις πρώτες πληροφορίες που διαβιβάστηκαν από τα κράτη μέλη, η Επιτροπή μπορεί να καταρτίσει στρατηγική της Ένωσης για την ευελιξία, με ιδιαίτερη έμφαση στην απόκριση ζήτησης και την αποθήκευση ενέργειας, για τη διευκόλυνση της ανάπτυξής τους, η οποία συνάδει με τους ενεργειακούς και κλιματικούς στόχους της Ένωσης για το 2030 και τον στόχο για κλιματική ουδετερότητα για το 2050. Η εν λόγω ενωσιακή στρατηγική για την ευελιξία μπορεί να συνοδεύεται, κατά περίπτωση, από νομοθετική πρόταση.

Άρθρο 19ζ

Καθεστώτα στήριξης της ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα

1. Όταν οι επενδύσεις σε ευελιξία χωρίς ορυκτά καύσιμα δεν επαρκούν για την επίτευξη του ενδεικτικού εθνικού στόχου ή, κατά περίπτωση, των προσωρινών ενδεικτικών εθνικών στόχων που ορίζονται δυνάμει του άρθρου 19στ, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν καθεστώτα στήριξης της ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα τα οποία συνίστανται σε πληρωμές για τη διαθέσιμη ικανότητα ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα με την επιφύλαξη των άρθρων 12 και 13. Τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν μηχανισμό ισχύος εξετάζουν το ενδεχόμενο να προβούν στις αναγκαίες προσαρμογές στον σχεδιασμό των μηχανισμών ισχύος για την προώθηση της συμμετοχής της ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως η απόκριση από την πλευρά της ζήτησης και η αποθήκευση ενέργειας, με την επιφύλαξη της δυνατότητας των εν λόγω κρατών μελών να χρησιμοποιούν τα καθεστώτα στήριξης της ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο.

2. Η δυνατότητα των κρατών μελών να εφαρμόζουν τα μέτρα στήριξης της ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου δεν τα εμποδίζει να επιδιώκουν τους οικείους ενδεικτικούς εθνικούς στόχους που ορίζονται δυνάμει του άρθρου 19στ με άλλα μέσα.

Άρθρο 19η

Αρχές σχεδιασμού καθεστώτων στήριξης της ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα

Τα καθεστώτα στήριξης της ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 19ζ παράγραφος 1:

α) δεν υπερβαίνουν τα αναγκαία για την επίτευξη του ενδεικτικού εθνικού στόχου ή, κατά περίπτωση, του προσωρινού ενδεικτικού εθνικού στόχου, που ορίζεται δυνάμει του άρθρου 19στ, με οικονομικά αποδοτικό τρόπο·

β) περιορίζονται σε νέες επενδύσεις σε πόρους ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως στην απόκριση από την πλευρά της ζήτησης και στην αποθήκευση ενέργειας·

γ) καταβάλλουν κάθε προσπάθεια ώστε να λάβουν υπόψη κριτήρια γεωγραφικής διαφοροποίησης, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι επενδύσεις σε νέα δυναμικότητα πραγματοποιούνται σε βέλτιστες τοποθεσίες·

δ) δεν συνεπάγονται εκκίνηση παραγωγής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα πίσω από το σημείο μέτρησης·

ε) επιλέγουν παρόχους ισχύος μέσω ανοικτής, διαφανούς, ανταγωνιστικής, εθελοντικής και οικονομικά αποδοτικής διαδικασίας που δεν εισάγει διακρίσεις·

στ) αποτρέπουν αδικαιολόγητες στρεβλώσεις στην αποτελεσματική λειτουργία των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης κινήτρων αποτελεσματικής λειτουργίας και ενδείξεων τιμών και της έκθεσης σε διακύμανση των τιμών και σε κίνδυνο αγοράς·

ζ) παρέχουν κίνητρα ενσωμάτωσης στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας με τρόπο που βασίζεται και ανταποκρίνεται στην αγορά, αποφεύγοντας παράλληλα τις περιττές στρεβλώσεις των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και λαμβάνοντας υπόψη το κόστος που ενδέχεται να προκύψει λόγω της ενσωμάτωσης της ανανεώσιμης ενέργειας στο σύστημα και τη συμφόρηση και τη σταθερότητα του δικτύου·

η) καθορίζουν ένα ελάχιστο επίπεδο συμμετοχής στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας όσον αφορά την ενεργοποιημένη ενέργεια, το οποίο λαμβάνει υπόψη τις τεχνικές ιδιαιτερότητες του περιουσιακού στοιχείου που παρέχει την ευελιξία·

θ) επιβάλλουν κατάλληλες κυρώσεις στους παρόχους ισχύος που δεν τηρούν το ελάχιστο επίπεδο συμμετοχής στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας που αναφέρεται στο στοιχείο η) ή δεν ακολουθούν τα κίνητρα αποδοτικής λειτουργίας και τις ενδείξεις τιμών που αναφέρονται στο στοιχείο στ)·

ι) προωθούν το άνοιγμα στη διασυνοριακή συμμετοχή εκείνων των πόρων που είναι ικανοί να παρέχουν τις απαιτούμενες τεχνικές επιδόσεις, εφόσον η ανάλυση κόστους-οφέλους είναι θετική.

(*) ΕΕ L 282 της 19.10.2016, σ. 4.»·

10) το άρθρο 21 τροποποιείται ως εξής:

α) η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Τα κράτη μέλη μπορούν, κατά την εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στο άρθρο 20 παράγραφος 3 του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με τα άρθρα 107, 108 και 109 ΣΛΕΕ, να θεσπίσουν μηχανισμούς ισχύος.»·

β) η παράγραφος 7 διαγράφεται·

γ) η παράγραφος 8 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«8. Οι μηχανισμοί ισχύος εγκρίνονται από την Επιτροπή για περίοδο που δεν υπερβαίνει τα 10 έτη. Η ποσότητα της δεσμευμένης ισχύος μειώνεται με βάση τα σχέδια εφαρμογής που αναφέρονται στο άρθρο 20 παράγραφος 3. Τα κράτη μέλη συνεχίζουν να εφαρμόζουν το σχέδιο εφαρμογής μετά την εισαγωγή του μηχανισμού ισχύος.»·

11) στο άρθρο 22 παράγραφος 1, το στοιχείο α) διαγράφεται·

12) στο άρθρο 37 παράγραφος 1, το στοιχείο α) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«α) διενέργεια συντονισμένου υπολογισμού της δυναμικότητας σύμφωνα με τις μεθοδολογίες που αναπτύσσονται δυνάμει της κατευθυντήριας γραμμής για τη μελλοντική κατανομή δυναμικότητας, που καθορίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1719, της κατευθυντήριας γραμμής για την κατανομή της δυναμικότητας και τη διαχείριση της συμφόρησης που καθορίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/1222 και της κατευθυντήριας γραμμής για την εξισορρόπηση της ηλεκτρικής ενέργειας που καθορίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/2195·»·

13) στο άρθρο 50 παρεμβάλλεται η ακόλουθη παράγραφος:

«4α. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς δημοσιεύουν με διαφανή τρόπο σαφείς πληροφορίες σχετικά με τη διαθέσιμη δυναμικότητα για νέες συνδέσεις στις περιοχές λειτουργίας τους με υψηλό χωρικό βαθμό λεπτομέρειας, με σεβασμό προς τη δημόσια ασφάλεια και την εμπιστευτικότητα των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένης της δυναμικότητας υπό αίτηση σύνδεσης και της δυνατότητας ευέλικτης σύνδεσης σε περιοχές με συμφόρηση. Η δημοσίευση περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τα κριτήρια για τον υπολογισμό της διαθέσιμης δυναμικότητας για νέες συνδέσεις. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς επικαιροποιούν τις πληροφορίες αυτές σε τακτική βάση και τουλάχιστον κάθε μήνα.

Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς παρέχουν με διαφανή τρόπο σαφείς πληροφορίες στους χρήστες του συστήματος σχετικά με την κατάσταση και την επεξεργασία των αιτημάτων σύνδεσής τους, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, πληροφοριών σχετικά με συμφωνίες ευέλικτης σύνδεσης. Παρέχουν τις πληροφορίες αυτές εντός τριών μηνών από την υποβολή του αιτήματος. Όταν η ζητούμενη σύνδεση ούτε χορηγείται ούτε απορρίπτεται οριστικά, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς επικαιροποιούν τις πληροφορίες αυτές σε τακτική βάση, τουλάχιστον ανά τρίμηνο.»·

14) στο άρθρο 57 προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

«3. Οι διαχειριστές συστημάτων διανομής και οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς συνεργάζονται μεταξύ τους για τη δημοσίευση συνεκτικών πληροφοριών, με συνεπή τρόπο, σχετικά με τη διαθέσιμη δυναμικότητα για νέες συνδέσεις στις αντίστοιχες περιοχές λειτουργίας τους οι οποίες παρέχουν επαρκή λεπτομέρεια ορατότητας στους φορείς ανάπτυξης νέων ενεργειακών έργων και σε άλλους δυνητικούς χρήστες του δικτύου.»·

15) το άρθρο 59 τροποποιείται ως εξής:

α) στην παράγραφο 1, το στοιχείο β) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«β) κανόνες για την κατανομή δυναμικότητας και τη διαχείριση της συμφόρησης σύμφωνα με τα άρθρα 7 έως 10, τα άρθρα 13 έως 17 και τα άρθρα 35 έως 37 του παρόντος κανονισμού και το άρθρο 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944, συμπεριλαμβανομένων κανόνων περί της μεθοδολογίας και των διαδικασιών υπολογισμού δυναμικότητας επόμενης ημέρας, της ενδοημερήσιας δυναμικότητας και της προθεσμιακής δυναμικότητας, των μοντέλων δικτύου, της διαμόρφωσης ζώνης προσφοράς, της ανακατανομής και αντίρροπης συναλλαγής, των αλγόριθμων συναλλαγών, της ενιαίας σύζευξης επόμενης ημέρας και της ενιαίας ενδοημερήσιας σύζευξης, διαφόρων επιλογών διακυβέρνησης, της παγίωσης της κατανεμημένης διαζωνικής δυναμικότητας, της διανομής των εσόδων συμφόρησης, λεπτομερειών και ειδικών χαρακτηριστικών των εργαλείων που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 3 του παρόντος κανονισμού σε σχέση με τα στοιχεία που προσδιορίζονται στις παραγράφους 4 και 5, της κατανομής και της διευκόλυνσης της εμπορίας χρηματοοικονομικών μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων μεταφοράς από τον ενιαίο μηχανισμό κατανομής, καθώς και της συχνότητας, της ωριμότητας και του ειδικού χαρακτήρα των εν λόγω μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων μεταφοράς, της αντιστάθμισης κινδύνων διαζωνικής μεταφοράς, των διαδικασιών υποβολής προσφορών και της ανάκτησης του κόστους κατανομής δυναμικότητας και διαχείρισης της συμφόρησης, καθώς και μεθοδολογίας για την αποζημίωση των φορέων εκμετάλλευσης υπεράκτιων εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές για μειώσεις δυναμικότητας·»·

β) στην παράγραφο 2, το στοιχείο α) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«α) κανόνες σύνδεσης με το δίκτυο, συμπεριλαμβανομένων κανόνων περί της σύνδεσης των εγκαταστάσεων ζήτησης που συνδέονται με σύστημα μεταφοράς, των εγκαταστάσεων διανομής που συνδέονται με σύστημα μεταφοράς και των συστημάτων διανομής, της σύνδεσης των μονάδων ζήτησης που χρησιμοποιούνται για την παροχή απόκρισης ζήτησης, των απαιτήσεων για τη σύνδεση ηλεκτροπαραγωγών και άλλων χρηστών του συστήματος με το δίκτυο, των απαιτήσεων για τη σύνδεση συνεχούς ρεύματος υψηλής τάσης με το δίκτυο, των απαιτήσεων για συνδεόμενες σε συνεχές ρεύμα μονάδες πάρκων ισχύος και απομακρυσμένους σταθμούς μετατροπής συνεχούς ρεύματος υψηλής τάσης, και των λειτουργικών διαδικασιών κοινοποίησης για τη σύνδεση με το δίκτυο·»·

16) στο άρθρο 64, παρεμβάλλονται οι ακόλουθες παράγραφοι:

«2α. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 6 παράγραφοι 9, 10 και 11, η Εσθονία, η Λετονία και η Λιθουανία, μπορούν να συνάπτουν χρηματοοικονομικές συμβάσεις για ισχύ εξισορρόπησης έως και πέντε έτη πριν από την έναρξη της παροχής της ισχύος εξισορρόπησης. Η διάρκεια των εν λόγω συμβάσεων δεν υπερβαίνει τα οκτώ έτη από την ένταξη της Εσθονίας, της Λετονίας και της Λιθουανίας στη συγχρονισμένη περιοχή της ηπειρωτικής Ευρώπης.

Οι ρυθμιστικές αρχές της Εσθονίας, της Λετονίας και της Λιθουανίας μπορούν να επιτρέπουν στους οικείους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς να κατανέμουν διαζωνική δυναμικότητα με διαδικασία βασιζόμενη στην αγορά, όπως προβλέπεται στο άρθρο 41 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2195, χωρίς περιορισμούς του όγκου, έως έξι μήνες μετά την ημέρα πλήρους εφαρμογής και λειτουργίας της διαδικασίας από κοινού βελτιστοποιημένης κατανομής σύμφωνα με το άρθρο 38 παράγραφος 3 του εν λόγω κανονισμού.

2β. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 22 παράγραφος 4 στοιχείο β), τα κράτη μέλη μπορούν να ζητήσουν η δυναμικότητα παραγωγής που ξεκίνησε εμπορική παραγωγή πριν από τις 4 Ιουλίου 2019 και εκπέμπει περισσότερα από 550 g CO_2 ορυκτής προέλευσης ανά kWh ηλεκτρικής ενέργειας και περισσότερα από 350kg CO_2 ορυκτής προέλευσης κατά μέσο όρο ετησίως ανά εγκατεστημένη kWe να μπορεί, κατ' εξαίρεση, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τα άρθρα 107 και 108 ΣΛΕΕ, να δεσμεύεται ή να λαμβάνει πληρωμές ή δεσμεύσεις για μελλοντικές πληρωμές μετά την 1η Ιουλίου 2025, στο πλαίσιο μηχανισμού ισχύος που έχει εγκριθεί από την Επιτροπή πριν από τις 4 Ιουλίου 2019.

2γ. Η Επιτροπή αξιολογεί τον αντίκτυπο του αιτήματος που αναφέρεται στην παράγραφο 2β όσον αφορά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Η Επιτροπή μπορεί να χορηγήσει την παρέκκλιση μετά την αξιολόγηση της έκθεσης που αναφέρεται στην παράγραφο 2δ, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) το κράτος μέλος έχει διεξαγάγει, στις 4 Ιουλίου 2019 ή μετά την ημερομηνία αυτή, ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών δυνάμει του άρθρου 22 και για περίοδο παράδοσης μετά την 1η Ιουλίου 2025, η οποία αποσκοπεί στη μεγιστοποίηση της συμμετοχής παρόχων δυναμικότητας που πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 22 παράγραφος 4·

β) η ποσότητα δυναμικότητας που προσφέρεται στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών που αναφέρεται στο στοιχείο α) της παρούσας παραγράφου δεν επαρκεί για την αντιμετώπιση του ζητήματος επάρκειας, όπως προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 1, για την περίοδο παράδοσης που καλύπτεται από την εν λόγω διαδικασία υποβολής προσφορών·

γ) η δυναμικότητα παραγωγής που εκπέμπει περισσότερα από 550 g CO_2 ορυκτής προέλευσης ανά kWh ηλεκτρικής ενέργειας δεσμεύεται ή λαμβάνει πληρωμές ή δεσμεύσεις για μελλοντικές πληρωμές για περίοδο που δεν υπερβαίνει το ένα έτος, και για περίοδο παράδοσης που δεν υπερβαίνει τη διάρκεια της παρέκκλισης, και παρέχεται μέσω πρόσθετης διαδικασίας σύναψης συμβάσεων η οποία συμμορφώνεται με όλες τις απαιτήσεις του άρθρου 22 εκτός από εκείνες που ορίζονται στο στοιχείο β) της παραγράφου 4 του εν λόγω άρθρου και μόνο για την ποσότητα δυναμικότητας η οποία απαιτείται για την αντιμετώπιση του προβλήματος επάρκειας που αναφέρεται στο στοιχείο β) της παρούσας παραγράφου.

Η παρέκκλιση σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο μπορεί να εφαρμόζεται έως τις 31 Δεκεμβρίου 2028, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που καθορίζονται σε αυτήν καθ' όλη τη διάρκεια της παρέκκλισης.

2δ. Το αίτημα παρέκκλισης που αναφέρεται στην παράγραφο 2β συνοδεύεται από έκθεση του κράτους μέλους η οποία περιλαμβάνει:

α) εκτίμηση των επιπτώσεων της παρέκκλισης όσον αφορά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και στη μετάβαση προς την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, την αυξημένη ευελιξία, την αποθήκευση ενέργειας, την ηλεκτροκίνηση και την απόκριση ζήτησης·

β) σχέδιο με ορόσημα για τη μετάβαση από τη συμμετοχή της δυναμικότητας παραγωγής που αναφέρεται στην παράγραφο 2β σε μηχανισμούς ισχύος έως την ημερομηνία λήξης της παρέκκλισης, συμπεριλαμβανομένων σχεδίου για την προμήθεια της αναγκαίας δυναμικότητας αντικατάστασης σύμφωνα με την ενδεικτική εθνική πορεία για το συνολικό μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και αξιολόγησης των επενδυτικών φραγμών που προκαλούν την έλλειψη επαρκών προσφορών στην ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών που αναφέρεται στην παράγραφο 2γ στοιχείο α).»·

17) το άρθρο 69 τροποποιείται ως εξής:

α) η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«2. Έως τις 30 Ιουνίου 2026, η Επιτροπή εξετάζει τον παρόντα κανονισμό και υποβάλλει συνολική έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο βασισμένη στην εν λόγω εξέταση, συνοδευόμενη από νομοθετική πρόταση, αν είναι σκόπιμο.

Η έκθεση της Επιτροπής αξιολογεί μεταξύ άλλων:

α) την αποτελεσματικότητα της τρέχουσας δομής και λειτουργίας των βραχυπρόθεσμων αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, μεταξύ άλλων σε καταστάσεις κρίσης ή έκτακτης ανάγκης, και, γενικότερα, τις πιθανές ανεπάρκειες όσον αφορά την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και τις διάφορες επιλογές για την εισαγωγή πιθανών διορθωτικών μέτρων και εργαλείων που πρέπει να εφαρμόζονται σε καταστάσεις κρίσης ή έκτακτης ανάγκης, με βάση την εμπειρία σε διεθνές επίπεδο και την πρόοδο και τις νέες εξελίξεις στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας·

β) την καταλληλότητα του ισχύοντος νομικού και χρηματοδοτικού πλαισίου της Ένωσης για τα δίκτυα διανομής για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την εσωτερική αγορά ενέργειας·

γ) σύμφωνα με το άρθρο 19α, τη δυνατότητα και τη βιωσιμότητα της εγκαθίδρυσης μίας ή περισσότερων πλατφορμών αγοράς της Ένωσης για τις ΣΑΗΕ, οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν σε εθελοντική βάση, συμπεριλαμβανομένων της αλληλεπίδρασης των εν λόγω δυνητικών πλατφορμών με άλλες υφιστάμενες πλατφόρμες της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και της συγκέντρωσης της ζήτησης για ΣΑΗΕ μέσω σωρευτικής εκπροσώπησης.»·

β) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

«3. Έως τις 17 Ιανουαρίου 2025, Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λεπτομερή έκθεση στην οποία προβαίνει σε αξιολόγηση των δυνατοτήτων εξορθολογισμού και απλούστευσης της διαδικασίας εφαρμογής μηχανισμού ισχύος βάσει του κεφαλαίου IV, ώστε να εξασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη μπορούν να αντιμετωπίζουν εγκαίρως τα προβλήματα επάρκειας. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή ζητεί από τον ACER να τροποποιήσει τη μεθοδολογία για την αξιολόγηση της επάρκειας των πόρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο που αναφέρεται στο άρθρο 23 σύμφωνα με τα άρθρα 23 και 27, ανάλογα με την περίπτωση.

Έως τις 17 Απριλίου 2025, η Επιτροπή υποβάλλει, μετά από διαβούλευση με τα κράτη μέλη, προτάσεις με σκοπό τον εξορθολογισμό και την απλούστευση της διαδικασίας αξιολόγησης των μηχανισμών ισχύος, κατά περίπτωση.»·

18) παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

«Άρθρο 69α

Αλληλεπίδραση με τις χρηματοπιστωτικές νομικές πράξεις της Ένωσης

Ο παρών κανονισμός δεν θίγει την εφαρμογή των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 648/2012 και (ΕΕ) αριθ. 600/2014 και της οδηγίας 2014/65/ΕΕ όσον αφορά τις δραστηριότητες των συμμετεχόντων στην αγορά ή των διαχειριστών αγοράς που αφορούν χρηματοπιστωτικά μέσα, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 15) της οδηγίας 2014/65/ΕΕ.»·

19) στο παράρτημα Ι, το σημείο 1.2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1.2. Ο συντονισμένος υπολογισμός δυναμικότητας πραγματοποιείται για όλα τα χρονικά πλαίσια κατανομής.».

Άρθρο 3

Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 13 Ιουνίου 2024.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	*Για το Συμβούλιο*
Η Πρόεδρος	*Η Πρόεδρος*
R. METSOLA	H. LAHBIB